

LAPKRIČIO 23-OJI – LIETUVIŲ TAUTOS KARIŲ METINĖS ŠVENTĖS 91-OJI SUKAKTIS

Lietuvos kariuomenės diena - lapkričio 23-oji - pradėta švęsti nuo 1918 m., kai tuometinis ministras pirmininkas Augustinas Voldemaras Apsaugos ministerijai pasirašė įsakymą Nr. 1, kuriuo pradėtos formuoti šalies reguliariosios pajėgos. 1918 m. lapkričio 23 d. laikoma oficialia kariuomenės atkūrimo diena.

www.kam.lt

PIRMASIS EUROPOS
PREZIDENTAS – BELGAS

Vilnius, lapkričio 20 d. Europos Sąjungos Vadovų Tarybos Prezidentu tapęs belgas **Herman Van Rompuy** yra žmogus, kuris sugeba rasti bendrus sprendimus labai sudėtingose situacijose - Europai tai labai svarbi patirtis, teigia Prezidentė **Dalia Grybauskaitė** socialiniame tinkle „Facebook”.

Valstybės vadovė teigia išvelgianti privalumų ir tame, kad Europos Sąjungos Prezidentu tapo būtent belgas. „Belgija yra labai europietiška šalis, labai gerai suprantanti mažąsias nares. Lietuvai dėl to Belgijos atstovas tikrai bus labai naudingas”, - teigia D. Grybauskaitė.

Apie naująją aukštąją įgaliotinę bendrajai užsienio ir saugumo politikai **Catherine Ashton** Prezidentė atsiliepia kaip apie labai didelį tarptautinį patyrimą turintį asmenį. „C. Ashton (...) labai sėkmingai prieš pusantrų metų pakeitė poste iki tol dirbusį britų prekybos komisarą Peter Mandelson”, - teigė valstybės vadovė. Ji teigė, kad jai yra tekę dirbti beveik vienus metus su K. Ashton kartu Europos Komisijoje. „Labai tikiuosi, jog šie kontaktai ir patirtis labai pravers ateityje ir man ginant Lietuvos interesus”.

Belgijos premjerą H. van Rompuy ir ligšiolinę ES pre-

kybos reikalų komisarę K. Ashton į aukščiausius ES postus ketvirtadienį išrinko į neeilinę Tarybą susirinkę Europos Sąjungos šalių vadovai.

Nurimus rinkimų aistroms ir aploclismentams pasigirdo nevienareikšmiškų šių pasirinkimų vertinimų. Iš anapus Atlanto, Jungtinių Valstijų, dar tą pačią naktį atskriejo sveikinimai. „JAV pareiškė, kad šie paskyrimai sustiprins ES ir visos Europos santykius su Vašingtonu”, - penktadienio rytą rašo savo tinklapyje *BBC*.

JAV Prezidentas Barack

Obama teigė, jog „JAV, siekdamas saugumo ir gerovės pasaulyje neturėjo stipresnių partnerių už Europą”.

JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton išreiškė viltį glaudžiai bendradarbiauti su H. van Rompuy ir C. Ashton sprendžiant abiem pusėms rūpimus klausimus.

„Paskyrus šiuos vadovus, aš esu įsitikinus labiau nei bet kada anksčiau, kad kartu galime sukurti taikesnį būvį ir gerovę pasaulyje”, - sakė H. Clinton. Geriausiu galimu pasirinkimu šias kandidatūras įvardino ir Europos Komisijos pirmininkas Jose Manuel Barroso.

Pirmoji nuotrauka iš Europos Sąjungos valstybių atstovų Briuselyje, kai buvo išrinktas pirmasis prezidentas Herman Van Rompuy (Belgijos ministras pirmininkas) pirmas iš dešinės ir Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrė, Anglijos baronesė Catherine Ashton (trečioji iš dešinės). Pirmasis iš kairės – Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy, Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė. Antras iš dešinės Švedijos ministras pirmininkas Fredrik Reinfeldt. *Reuters* nuotraukoje nėra kitų ES valstybių atstovų.

ŽADA PADĖTI
TAŠKĄ

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras numato padėti tašką holokausto tyrime ir galutinai išsklaidyti lietuvių tautai priimamus priekaištus. Tai būsiąs vienas iš šio centro kitų metų veiklos tikslų, lapkričio 17 d. Seime teigė šio centro direktorė Teresė Birutė Burauskaitė.

“Mes užsibrėžėm vieną kartą ištirti tuos lietuvių žydšaudžių sąrašus, kurie dažnai būna paskelbti internete, sakykim, Izraelio internetiniame puslapyje, ir kitus mums primetamus (...) priekaištus, kurie leidžia kai kam padaryti išvadas, kad vos ne visa tauta pritarė ar dalyvavo žydšaudystėje.

Mes norime ištirti šituos dalykus ir konkrečiai pasakyti: taip, šitas skaičius Lietuvos gyventojų yra kruvinomis rankomis, bet šitos pavardės yra pritemptos, **neteisingai apkaltinti šitie asmenys**, ir padėti vieną kartą tašką. Ir jeigu kas nors abejos mūsų šiais sąrašais, mes paprašysim pateikti konkrečius kaltinimą paremiančius argumentus ar dokumentus”, - pabrėžė T.B. Burauskaitė.

Spaudoje teigiama, kad 1941-1944 m. net 94 proc. Lietuvos žydų tapo sąmoningo žydų tautos naikinimo, vadinamo holokaustu, aukomis. Daugiausia žmonių nužudyta Paneriuose prie Vilniaus ir Kauno fortuose. Nedidelė žydų dalis slapstoma išgyveno per visą nacių okupaciją. Nors už žydų slėpimą naciai šaudė ištisas šeimas, tūkstančiai lietuvių, rizikuodami gyvybėmis, padėjo persekiojamiems žmonėms.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras 1998-2005 m. vykdė tęstinę programą “Holokausto byla”, paskelbė ne vieną dešimtį straipsnių šia tema.

Pasak programos vykdytojų, nors akademiniai holokausto tyrimai Lietuvoje egzistuoja ne mažiau kaip dešimtmetį, neatsakytų klausimų lieka ne vienas. Todėl esą svarbu nustatyti lietuvių, dalyvavusių anti-žydiškose akcijose, skaičių, jų socialinę padėtį, išsilavinimą, įvardyti vienokio ar kitokio elgesio, t.y. kaip žudikų, taip ir žydų gelbėtojų, motyvus. Tačiau siekiant atsakyti į šiuos klausimus, būtini holokausto Lietuvoje regioniniai palyginamieji tyrimai. **LGITIC**

Bet, anot britų transliuotojo, „kai kas” Briuselyje šiuos pasirinkimus kritikuoja dėl per silpno jų įvaizdžio tarptautinėje arenoje.

Savo tautietei C. Ashton dėl neva per mažo asmenybės „svorio” tokiai pozicijai spėjo įgelti ir britų spauda. Joje pasirodė vertinimų, kad tai trukdys ES siekti didesnės įtakos pasaulyje. Savo ruožtu Turkijos politikai pareiškė, kad šie pasirinkimai gali sužlugdyti šios šalies viltis galiausiai įstoti į ES. Turkijos parlamentarai Onur Oymen teigė *BBC*, jog nerimas pagrįstas H. van Rompuy prieš keletą metų išsakyta pozicija, kad „jis - prieš Turkijos narystę dėl kultūrinių ir religinių priežasčių”.

ES vadovai savo ruožtu teigė nemanantys, kad paskirti asmenys yra per silpni užimti tokius postus ir gyvė jų kvalifikaciją.

Šios dvi naujos pareigybės buvo sukurtos pagal Lisabonos sutartį, kuri turėtų įsigalioti gruodžio 1-ąją.

Pasibaigus įgaliojimams Arnolds Schwarzeneger ketina trauktis iš politikos ir nebesiekti Californijos valstijos gubernatoriaus posto. Jis tai pareiškė interviu laikraščiui *The Los Angeles Times*. „Aš niekada nelaikiau savęs politiku, todėl neketinu dar kur nors balotiruotis“. Jo įgaliojimai Californijos gubernatoriaus poste baigiasi 2010 metais.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Seimui pagaliau pakako balsų atmesti narystei ES prieštaraujantį įstatymą dėl Ignalinos atominės elektrinės (IAE) darbo pratęsimo iki 2012 metų vidurio - plenariniame posėdyje iš 98 balsuojant dalyvavusių Seimo narių mažiau kaip pusė - 45 - buvo už tai, kad būtų priimtas opozicijos inicijuotas IAE eksploatavimo pratęsimo įstatymas. 29 parlamentarai buvo prieš, 24 susilaikė. Už tai, kad įstatymas būtų priimtas, balsavo beveik visa opozicija, taip pat keli Arūno Valinsko vadovaujamos valdančiosios Tautos prisikėlimo partijos nariai bei nepriklausoma „Vienos Lietuvos“ frakcija. Prieš balsavo ir susilaikė visi kiti valdantieji. Konstatuota, kad Tvarkos ir teisingumo frakcijos nario Juliaus Veselkos pasiūlytas įstatymas nepriimtas. Dabar analogiškas projektas galės būti teikiamas ne anksčiau kaip po pusmečio, tačiau per tą laiką jis neteks aktualumo, nes IAE jau bus sustabdyta. J. Veselkos pasiūlytame projekte buvo nustatyta, kad suderinus su ES IAE darbas turi būti pratęstas iki 2012 m. liepos 1 d., o suderinti su ES esą skubiai turėjo Vyriausybė.

Lietuvos gydymo įstaigose - ligonių antplūdis, tačiau anti-virusiniai vaistai dar tik keliauja į vaistines ir ligonines. Kauno klinikos, kuriose mirė vaikas, šių vaistų neturėjo... Trylikamečio kauniečio mirtis nuo naujojo gripo pacientų skaičių Kauno miesto gydymo įstaigose didina žaibiškai, tai pripažįsta ir Kauno Šančių poliklinikos direktorė Zita Česnavičienė. Pasak jos, susirgus gripu „lovos režimas, arbata, paracetamolis, homeopatiniai preparatai, vitaminas C yra pagrindiniai vaistai“. Paklausta, ar susirgusiems skiriamas „Tamiflu“ ir kiti antivirusiniai vaistai, gydytoja atsakė, jog šių vaistų receptų išrašyta vos vienas kitas, nes „labai didelė šių vaistų kaina, todėl žmonės jų atsisako, be to, jų nebuvo vaistinėse“.

Užsienio lietuviams mokslininkams už tarptautinio lygio mokslo pasiekimus ir ryšių su Lietuva stiprinimą švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius lapkričio 19 d. Lietuvos mokslų akademijoje įteikė Mokslo premijas. Premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologijų mokslų srityse, už ilgametę aktyvią mokslinę veiklą ir pasiekimus okeanologijos kryptyje bei ypač vaisingą bendradarbiavimą su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis bei mokslininkais ir pagalbą užmezgant ryšius su užsienio mokslo institucijomis skirta okeanologui **Vytautui Viktorui Klemui**, Delaver universiteto (JAV) Jūrų ir žemės studijų koledžo profesoriui emeritui.

Premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityje, už aktyvų Lietuvos kultūros, lituanistikos ir mokslo populiarinimą, už svarius mokslo pasiekimus bei pasiekimų sklaidą Lietuvoje bei pasaulyje skirta kalbininkui **Giedriui Subačiui**, Illinois universiteto (JAV) Slavų ir baltų kalbų ir literatūros departamento profesoriui.

Biomedicinos mokslų atstovui Andriui Kazlauskui, Harvardo universiteto Medicinos mokyklos (JAV) Schepens akių mokslinių tyrimų instituto profesoriui, vyriausiajam tyrėjui už pastarojo dešimtmečio pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologijos mokslų srityse, už ypač svarbius mokslo pasiekimus biomedicinos mokslų srityje ir vaisingą bendradarbiavimą su Lietuvos mokslininkais.

Premijų laureatai lapkričio 20 d. skaitė viešas paskaitas savo mokslinių tyrimų temomis: prof. Vytautas Viktoras Klemas - „Nuotoliniai krantinių ekosistemų tyrimai“, prof. Giedrius Subačius - „Lietuvių kalbos „ekspertai“ Rusijos imperijos tarnyboje: Dmitrijus Kaširinas, Zacharijus Liackis, Andrius Poidėnas (XIX amžiaus antroji pusė)“, prof. Andrius Kazlauskas - „Augimo veiksniai įtaka proliferatyvioje vitreo-retinopatijoje“. Šiemet švietimo ir mokslo ministro sudarytai atrankos komisijai premijoms gauti buvo pateikta septyniolika kandidatų paraiškų.

Prezidentui Valdui Adamkui už žymų indėlį vykdant Lietuvos aukštojo mokslo reformą suteiktas pirmojo nevalstybinio ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto, mininčio veiklos dešimtmetį, garbės daktaro vardas. Prezidentas V. Adamkus pasisakė už Lietuvos aukštojo mokslo reformos idėją, ragino Seimo narius, akademinę bendruomenę ir Lietuvos visuomenę ryžtis pertvarkai, kuri būtina siekiant didinti Lietuvos universitetų konkurencingumą, kelti aukštojo mokslo lygį ir užtikrinti kokybiškas studijas, jų profesinį pritaikomumą. Buvęs valstybės vadovas yra apdovanotas 35-iais įvairių šalių aukščiausiais valstybiniais ordinais, Atėnų miesto Aukso grandine, taip pat Lietuvos Skautų sąjungos Geležinio Vilko ordinu, Lietuvos Šaulių sąjungos Žvaigždės ordinu, Tarptautinio olimpinio komiteto apdovanojimu už Sporto ir olimpinio judėjimo plėtojimą. V. Adamkus yra daugelio Lietuvos bei kitų šalių universitetų ir aukštųjų mokyklų garbės daktaras.

LGITIC

JAV prez. Barack Obamai Kinijoje buvo leista susitikti su 500 studentų, kuriuos parinko Kinijos komunistų partijos komitetas. Jie visi - komjaunuoliai, tačiau ir jiems buvo uždrausta klausiti klausimus. *AP*

KINIJA UŽDARĖ UŽDRAUSTĄJĮ MIESTĄ

Pekine esantis istorinis Kinijos imperatorių rūmų kompleksas, kuris vadinamas Uždraustuoju miestu, lapkričio 17 d. buvo uždarytas, kad būtų galima surengti privačią JAV prezidento Barack Obamos ekskursiją. B.Obama vaikštinėjo po milžinišką senovinių rūmų kompleksą, kuriame tuo metu nebuvo įprastos turistų minios. Prezidentas vilkėjo odinę striukę, nes orai Pekine jau yra žiemiškai žvarbūs.

Lydimas pareigūnų būrio, kuriame buvo ir Uždraustojo miesto direktorius Zheng Xinmiao, B.Obama stabtelėjo nuotraukai pirmajame rūmų kieme, tačiau direktorius

jam nurodė, kad jis atsigręžęs ne ta kryptimi. Jis užklopė Aukščiausios harmonijos rūmų laiptais. Tas 1406 metais iškilęs paviljonas yra didžiausias Uždraustojo miesto statinys. „Gražu“, - tarstelėjo B.Obama, eidamas pro Kinijos ir JAV saugumo agentų apsup tą žurnalistų grupę, tačiau į klausimus neatsakinėjo.

Po pusvalandžio prezidentas baigė ekskursiją, atsisėdo vienas po Nesibaigiančios harmonijos vartais ir parašė ilgą atsiliepimą garbės svečių knygoje.

„Ačiū jums už nuostabią kelionę po šiuos didingus rūmus“, - B.Obama sakė Zheng

Xinmiao. Jis pridūrė, jog norėtų dar kartą atvykti į Kiniją su savo dukromis Malia ir Sasha.

B.Obamos vizitas viename iš svarbiausių Kinijos istorijos ir architektūros paminklų neliko nepastebėtas vietos gyventojų, kurie pietavo netoli rytinių Uždraustojo miesto vartų. „Toku būdu jis supras Kinijos istoriją“, - sakė 47 metų Ding Caoshun, kuris valgė restorane, esančiame už aptvertos zonos, nustatytos aplink imperatorių rūmus prieš JAV prezidento apsilankymą.

„Supratęs Kinijos istoriją, jis turėtų suprasti ir Kinijos žmones“, - pridūrė jis. **LRT**

„ABC NEWS“ IR „WASHINGTON POST“ APIE SLAPTĄ KALĖJIMĄ LIETUVOJE

Vilnius, lapkričio 19 d. Parlamentinį tyrimą dėl galimai Lietuvoje veikusio JAV Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) kalėjimo atliekančio Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas Arvydas Anušauskas nekommentuoja Amerikos žiniasklaidos pranešimų, kad toks kalėjimas veikė Antaviliuose.

JAV televizija „ABC News“ trečiadienį pranešė iš Lietuvos Vyriausybės atstovo ir buvusio JAV žvalgybos pareigūno gavusi patvirtinimą, kad slapta CŽV kalėjimas įtariamiesiems teroristams buvo įkurtas Antaviliuose, mažiau nei 20 kilometrų nuo Vilniaus esančioje jojimo bazėje.

Reportažą iš Antavilių parėngė ir kita įtakinga JAV žiniasklaidos priemonė - straipsnis apie galimai veikusį CIA kalėjimą ketvirtadienį pasirodė „Washington Post“ interneto svetainėje.

„ABC News“ interneto svetainėje paskelbta, kad kalėjimas jojimo patalpose pradėjo veikti 2004 m. rugsėjo mėn. ir

veikė iki 2005 m. lapkričio. Jame, kaip teigiama, kalinti ir galimai kankinti 8 terorizmu įtariamais asmenys.

Remiantis neįvardytais šaltiniais, kurie matė patalpas, teigiama, kad CŽV jodinėjimo patalpose pastatė storą betono sieną.

Anot pranešimo, viduje buvo atskiros patalpos kaliniams, jose buvo po dušą, lovą ir tualetą, atskiros patalpos buvo įrengtos tardymams. Teigiama, kad šalia buvo įsikūrę ir žvalgybos pareigūnai.

„Veikla tame kalėjime buvo neteisėta. Taikytos įvairios kankinimo formos, įskaitant draudimą miegoti, priverstinį stovėjimą“, - „ABC News“ sakė žmogaus teisių pažeidimų tyrimu užsiimantis John Sifton.

JAV televizijos aprašyti statiniai dabar priklauso Lietuvos valstybės saugumo departamentui (VSD).

VSD bazę Antaviliuose praėjusią savaitę aplankė parlamentinį tyrimą dėl galimo CŽV kalėjimo buvimo Lietuvoje atliekantys NSGK

nariai.

„ABC News“ teigimu, iki 2004 m. jojimo patalpos ir jose buvusi kavinė priklausė vietinei šeimai, o 2004 m. kovą patalpos parduotos Delaware, Panamoje ir JAV sostinėje Washington registruotai įmonei „Elite, LLC“. Žurnalistų žiniomis, „Elite, LLC“ pastatą valdė iki 2007 m. Būtent iš šios bendrovės 2007 m. Lietuvos valstybė įsigijo minėtą nekilnojamąjį turtą, kurį šiuo metu valdo VSD.

Seimas yra pavedęs NSGK iki gruodžio 22 dienos nustatyti, ar mūsų šalyje veikė slapta kalėjimas, kur galėjo būti kankinami įtariamieji terorizму.

Lietuva yra trečioji šalis Europoje, kuriai mesti įtariamai dėl galimo slapto CŽV kalėjimo. Įtariama, kad tokie centrai taip pat buvo įkurti Rumunijoje ir Lenkijoje.

„ABC News“ kalbintas buvęs Baltųjų rūmų kovos su terorizmu pareigūnas Richard Clarke teigė, kad naujosios NATO narės jautėsi labai dėkingos JAV už priėmimą į sąjungą.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

MES NUGALĖJOME KOMUNISTUS...

Pasaulis stebėjo Vokietijos istorinio įvykio paminėjimą – Berlyno sienos griuvimą, kuris įvyko 1989 m. lapkričio 9 d.

Ne tik Berlyno tūkstančiai gyventojų, bet ir svečiai iš Europos kraštų, kartu su valstybių vadais, šventė tą džiaugsmo šventę, kuri nutiesė kelią ne tik Vokietijų sujungimui, Šaltojo karo baigimui ir komunizmo priespaudos žlugimui.

Tą dieną Vokietijos kanclerė Angela Merkel pastebėjo, kad praėjus 20-čiai metų nuo Berlyno sienos griuvimo, Vokietijos suvienijimas dar nebaigtas. „Tai, kas įvyko lapkričio 9-ąją, buvo ilgos nelaisvės ir kovos prieš nelaisvę rezultatas. Mes buvome ne pirmieji, bet buvome su tais, kurie sužlugdė Šaltąjį karą“.

Kad grius sovietų komunistų pastatyta siena, daug vilties teikė 1987 metų vasarą pasakyta JAV prezidento Ronald Reagan kalba Berlyne – jo ištartas raginimas: „Pone Gorbačiovai, atverkite šiuos vartus, pone Gorbačiovai, nugriaukite šią sieną“.

Ir 1989 metų lapkričio 9 dieną Rytų Berlyno vokiečiai veržėsi į laisvą Vakarų Berlyną po to, kai valdančiosios partijos vadovas Guenter Schabowski paskelbė, jog atšaukia draudimą vykti į Vakarų Vokietiją ir žurnalistų spaudžiamas išsitarė: „Kiek žinau, tai įsigalioja tuojau pat, nedelsiant“. Pasauliui buvo pranešta : „Berlyno siena griuvo!“.

Šimtai žmonių, daugiausia jaunimo, žuvo nuo 1961-ųjų iki 1989-ųjų norėdami per saugomą sieną patekti į Vakarus. Kai buvo leista pereiti, matėme televizijos vaizdus – verkiančius vokiečius iš džiaugsmo, kurie apsikabinę sutiko Vakaruose savo gimines, draugus ir kaip jauni vokiečiai entuziastingai griovė komunistų sieną.

Praėjus 20-čiai metų, iš Vokietijos rytų kilusi kanclerė, kartu su buvusiu Sovietų Sąjungos prezidentu Michailu Gorbačiovu ir Lenkijos „Solidarumo“ vadovu ir vėliau prezidentu Lech Walensa, šiemet vėl lapkričio 9 d. simboliškai kirto buvusią sieną. Paminėti tos istorinės dienos atvyko JAV valstybės sekretorė, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Rusijos vadovai, taip pat ir Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė. Jie prie Brandenburgo vartų, kurie buvo tapę Vokietijos padalinimo simboliu, dalyvavo vokiečių Laisvės šventėje. Rusijos prezidentas neatsiprašė už sienos pastatymą. JAV turistas John Mullen ten garsiai tarė: „Mes nugalėjome komunistus – taip vertinome sienos griuvimą Amerikoje“. JAV prez. B. Obama televizijos vaizde sakė siunčias „viltį tiems, kurie tiki net cinizmo ir priespaudos akivaizdoje, kad sienos tikrai gali nuvirsti ir neužmirškime 1989 metų lapkričio 9 dienos ir aukų, per kurias tai tapo įmanoma; sienos griuvimas visada bus prisimenamas Jungtinėse Valstijose. Negali būti stipresnio laisvės patvirtinimo už vaizdą, kaip žmonės ardo sieną.“

Po visų kalbų visi stebėjo, kaip virsta simbolinė didžiulių, piešiniais išmargintų, domino kaladėlių grandinė, žyminti buvusios Berlyno sienos 1,5 kilometrų ruožą, prie kurios prieš 20 metų verkė susitikę Rytų ir Vakarų vokiečiai, o dabar skambėjo Bethoveno himnas „Odė džiaugsmui“.

S. Tūbėnas

LENKIJA - JOKS STRATEGINIS LIETUVOS PARTNERIS

Kęstutis Girnius

Lenkijos politikai ir apžvalgininkai vis labiau ir atviriau kritikuoja Lietuvą dėl tariamo lenkų tautinės mažumos diskriminavimo. Daugiausia priekaištų sulaukė lenkų pavardžių rašymas pasuose. Konstitucinio Teismo (KT) sprendimas nesustabdė kritikos srauto.

Net Lenkijos prezidentas Lechas Kaczynskis išitraukė į retorikos batalijas, reikšdamas nepasitenkinimą KT nutartimi ir tvirtindamas, kad Lietuvos laikyseną esą lemia menka jos kaip demokratinės valstybės patirtis.

Spaudžiama gana atkakliai ir nesismulkinant. **Lenkų europarlamentaras Januszas Wojciechowskis ragina Lietuvą pulti visuose tarptautiniuose susitikimuose už įstatymų laužymą ir aiškų lenkų mažumos diskriminimą.** Lietuva esą pasirašė tarpvalstybinę sutartį, o dabar pačiu blogiausiu sovietiniu pavyzdžiu to nedaro.

Įtakingas lenkų dienraštis „Rzeczpospolita“ aiškina, kad Lietuvos valstybė savo prigimtimi yra nepalanki kitautaičiams. Grupė Lenkijos europarlamentarų kreipėsi į Europos Parlamentą, nes Lietuvoje lenkai esą baudžiami dėl savo gimtosios kalbos vartojimo netgi tuose rajonuose, kur jie sudaro 80 proc. gyventojų.

Pasisakymai yra nedraugiški, beveik isteriški. Būtų dar galima suprasti, jei Rusijos pareigūnai kaltintų Lietuvą tautinių mažumų engimu, įgimtu nepakantumu, sutarčių ir tarptautinių normų pažeidinėjimais, demokratiškos patirties stoka. Bet tai daro šalis, kurią laikome strateginiu partneriu ir daro tai iš esmės dėl paso rašmenų.

Lietuviams irgi netrūksta įtarumo. Lenko korta sukėlė nemažai pasipiktinimo. Vieni laikė kortos dalijimą mėginimu menkinti Lietuvos pilietybės reikšmę, kiti nurodė, kad korta bus dalijama tik tose žemėse, kurias Lenkija neteko 1939 m., tretį nuogastavo, kad Lenko korta ir kita kultūrine veikla Varšuva siekia tautiškai neapsisprendusius Vilniaus krašto gyventojus galutinai paversti lenkais.

Buvo užuominų, jog kortą įgijusiems lenkams nereikėtų leisti dirbti valstybės tarnyboje ar kandidatuoti rinkimuose. Bet laimėjo sveikas protas, nutarta neeskaluoti lenko kortos klausimo. Manychiau, kad lenkams reikėtų suteikti teisę oficialiuose dokumentuose rašyti savo pavardes tokias, kokios jos yra. Kodėl prievarta sulietuvinti pavardę žmogaus, kuris to nenori?

Antra vertus, pavardės turėtų būti rašomos tik lotyniškomis raidėmis, nes lietuvių kalba yra perėmusi lotynišką raidyną. Argumentas, kad nusileidę lenkams, turėsime įsivesti ir kirilicą, nėra rimtas.

Neįžvelgiu jokių revanšistinių užkulisių Lenko kortoje. Nebe tie laikai, kad Europos Sąjungos (ES) narės kėsintųsi viena į kitos teritoriją. Nevalia užmiršti, kad 1990-1991 m. Lenkija nereikšė jokių pretenzijų į Lietuvos žemes, priminė Lietuvos lenkams, jog jie yra Lietuvos piliečiai, o lenkų parlamentaramai pirmieji atvyko į Vilnių po sausio 13 d. įvykių.

Tautinę kortą laikau teigiamu reiškiniu. Rūpinimasis savo tautiečiais, viešas priminimas, kad visada laukiama jų sugrįžtant yra sveikintinas žingsnis globalizacijos sąlygomis, kai vis daugiau žmonių gyvena už tėvynės ribų. Kai kitų ES šalių piliečiams suteikiama teisė dalyvauti savivaldybių rinkimuose, nėra pagrindo laikyti pastangas stiprinti individo ryšius su tauta mėginimu sukurti penktąją koloną. Gaila, jog Lietuva nesusiprato pirmoji įvesti tokią kortą.

Vis dėlto, lenkų politikų reakcija dėl pasų rašybos verčia susimąstyti. Retorinius ekscesus būtų galima pateisinti, jei lenkų mažuma būtų engiama, jos teisės pažeidžiamos. To nėra. Lenkų politikai ne tik atvirai nurodinėja Lietuvos valdžiai ir KT, ką jie turi daryti, bet ir pamokančiu bei niekinančiu tonu siekia pasų klausimą paversti tarptautiniu skandalu. Tai, kad lenkų politikai netaktiškai ir nepagrįstai kritikuoja kitus kaimynus (pvz. Vokietiją), nepateisina Lietuvos dergimo.

Naujausi lenkų politikų išpuoliai yra dar vienas priminimas, kad **Varšuvos politika Lietuvos atžvilgiu nėra grindžiamai tik gera valia** ir šiltais jausmais. Neapsieinama be ultimatyvių reikalavimų. Prieš dvejus metus Lenkijos ekonomikos ministras Piotras Wozniakas ultimatyviai pareiškė, kad Lenkijai negavus trečdalio naujos atominės jėgainės gaminamos elektros energijos, vėluos elektros tilto su Lietuva statyba.

Net dabar Lenkija kviečiama dalyvauti elektrinės statyboje, nes priešingu atveju tiltas liks nepastatytu. Varšuva neskiria pirmenybės nei Baltijos kelio statybai, nei geresniems geležinkelio ryšiams. Veikiau ji vilkina šiuos projektus, nors žino, kad be jų Lietuvai bus sunku išsivaduoti iš sąlyginės izoliacijos ir užmegzti fizinius ryšius su

Vakarais.

Tokios laikysenos akivaizdoje neįmanoma laikyti **Lenkijos strateginiu partneriu.** Tiesa, partnerio sąvoka pastaruoju metu yra nuvertinta, kiekviena šalis skelbiasi turinti kelis tužinus tokių partnerių. Bet seniai nebėra rimtesnės strateginės partnerystės, tenkinamasi jos ritualiniu skelbimu, dažniais valstybės vadovų vizitais. Vasario 16-ji retai švenčiama be Lenkijos prezidento. Per savo kadenciją **prezidentas Kaczynskis aplankė Lietuvą net 15 kartų.** Gerai, kad jis atvyksta, būtų dar geriau, kad jis ką nors išmoktų per tuos vizitus.

Nevalia atsisakyti gerų ryšių su Lenkija. Bet Lenkija yra per didelė, per ambicinga, gal net per daug pasipūtusi šalis, kad ji galėtų būti tikra, ne tik deklaratyvi partnerė. Tą reikia įsisąmoninti ir elgtis atitinkamai.

Įsijautusi į strateginio partnerio vaidmenį, Lietuva kurį laiką tapo Lenkijos ginklanešiu ES vidaus diskusijose dėl santykių su Rusija, palaikydama kategoriškus Lenkijos reikalavimus, juos net paaštrindama. Ir nieko nelaimėjo. Didžiosios Vakarų šalys jautė poreikį glaudžiau su Lenkija pasitarti, bet nerodė tokio nuolankumo klapčiukui.

Lietuvos strateginiai interesai labiau susieti su Skandinavijos šalimis. Ūkio ryšiai auga, elektros tiltas jau statomas, daug ko galima išmokti iš Šiaurės kaimynų. Atrodo, kad vyriausybė supranta, jog reikia gręžtis į Šiaurę, juolab, kad tai skatina Lenkijos arogancija.

PRADĖJO TYRIMĄ DĖL V. TOMAŠEVSKIO VEIKSMŲ

Prokurorai pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl europarlamentaro V. Tomaševskio galimai nusikalstamos veikos šmeižiant parlamentarą G. Songailą.

Tai Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nariui Gintarui Songailai pranešė Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos departamento vyriausiasis prokuroras Algimantas Kliunka.

G. Songailos teigimu, būdamas Seimo nariu Valdemaras Tomaševskis Lietuvos radijo ir televizijos (LRT) laidoje, kurioje buvo nagrinėjamos Lenko kortos platinimo Lietuvoje problemos, apkaltino jį sovietiniais laikais važinėjus po užsienio šalis su liaudies ansambliais ir rašius skundus sovietiniam režimui, „jeigu kažkas ne taip ten elgėsi“. V. Tomaševskis, pasak G. Songailos, skleidė panašius kaltinimus ir per kitas žinias-klaidos priemones, taip pat ir Lenkijoje, siekdamas pakirsti pasitikėjimą Seimo nariu. **LRT**

SEIMO PIRMININKĖS IRENOS DEGUTIENĖS KALBA

Vilnius, lapkričio 17 d. (LRS). *Šiandien, lapkričio 17 d., sukanca vieneri metai, kai į pirmąjį posėdį susirinko X Seimas. Šia proga Seimo Pirmininkė Irena Degutienė apžvelgė pirmųjų šios kadencijos Seimo darbo metų rezultatus bei įvardino tikslus, kuriais vadovausis toliau eidama Seimo Pirmininkės pareigas:*

„Mieli Kolegos, Gerbiamieji Seimo nariai! Sveikinu Kolegas pirmųjų šios kadencijos Seimo darbo metų sukakties proga!

Visų pirma dėkoju Jums už bendrą darbą, už bendras pastangas sąžiningai vykdyti žmonių patikėtas pareigas. Per šiuos metus dažnai rimtai ginčydamiesi ar pasipykdami, kartais ir pasišypsodami, nuėjome nelengvą kelią. Tikiuosi ir linkiu, kad mūsų visų tolimesnis darbas Seime būtų darnesnis, kokybiškesnis, labiau įkvėpiantis ir suteikiantis vilties.

Prieš metus mes, Lietuvos žmonių atstovai, Prezidento dekretu buvome sukviesti į pirmąjį šios kadencijos Tautos atstovybės posėdį. Pabrėžiu žodį sukviesti, nes esame Seime tik todėl, kad Lietuvos žmonės suteikė mums savo įgaliojimus atstovauti jiems.

Todėl kreipiuosi į Jus norėdama ne tik atidžiau pažvelgti į pirmuosius šios kadencijos Seimo darbo metus, bet ir įvardyti kai kuriuos principus bei prioritetus, kuriais vadovausiu toliau vykdydama man pavestas Seimo Pirmininkės pareigas. Tikiuosi Jūsų palaiikymo ir talkos bendram darbui visos valstybės labui.

Prieš metus Seimas darbą pradėjo sudėtingomis sąlygomis – pasaulinės ekonominės krizės metu. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, Seimui teko uždavinys subalansuoti valstybės biudžetą taip, kad valstybė galėtų užtikrinti pagrindinius finansavimo poreikius ir stabilizuoti mokesčių sistemą. Dėl šios priežasties buvo būtina imtis sudėtingų ir nepopuliarių sprendimų – mokesčių didinimo. Pagrindinį finansinį šalies dokumentą Seimas šiemet tikslino du kartus ir mažėjant valstybės biudžeto pajamoms, buvo mažinamos ir išlaidos. Mažiname ir savo atlyginimus, ir savo išlaidas. Taip pat sumažiname valstybės politikų ir valstybės pareigūnų, teisėjų ir valstybės

tarnautojų pareiginių algų ir atlyginimų koeficientus.

Seimas šiemet priėmė labai svarbų, ilgai svarstytą ir diskutuotą Mokslo ir studijų įstatymą, iš esmės keičiantį mokslo ir studijų valstybinį reguliavimą, užtikrinant pagrindinius mokslo ir studijų kokybės principus. Be abejo, sulaukta kritikos, ir pagrįstos. Atsižvelgiant į ją, reikės tobulinti šį įstatymą, bet bent jau pagaliau pajudėjome iš ilgo trypčiojimo vietoje.

Lietuvos visuomenę ypač žeidžia išsikerojusi korupcija. Todėl atnaujinome Nacionalinės kovos su korupcija programą, nustatėme naujus kovos su korupcija prioritetus ir uždavinius bei konkrečias priemones, kuriomis remiantis jie bus įgyvendinti.

Noriu paminėti ir sprendimą keisti apskrities valdymo modelį – **nuo kitų metų vidurio Lietuvoje nebeliks apskričių viršininkų, jų pavaduotojų ir administracijų.** Taip pat priimtos Užimtumo rėmimo įstatymo pataisos, kuriomis numatoma išplėsti viešųjų darbų taikymo sritį ir dalyvių sąrašą bei papildomus finansavimo šaltinius.

Ilgus metus buvo skundžiamasi, kad gyventojai už dujas moka pernelyg daug ir jų kaina nekrinta mažėjant dujų kainai rinkoje. Todėl parlamentas įtvirtino nuostatą, kad dujų įmonės buitiniams vartotojams tarifus turi nustatyti kas pusę metų, taip lanksčiau reaguojant į pokyčius rinkoje. Taip pat Seimas, siekdamas užtikrinti ilgalaikę valstybės paramos teikimo perspektyvą, patikslino valstybės paramos teikimo sąlygas ir būdus, lėšų kaupimą daugiabučiams namams atnaujinti

Siekdamas sušvelninti ekonominio sunkmečio įtaką nedarbo augimui, Seimas priėmė Užimtumo rėmimo įstatymo pataisas, kuriomis numatoma išplėsti viešųjų darbų taikymo sritį ir dalyvių sąrašą bei papildomus finansavimo šaltinius.

Visa tai – tik dalis šio Seimo nuveiktų darbų, tačiau jie yra ypač svarbūs Lietuvos žmonėms. Manau, kad apie tokius darbus turėtume kalbėti daugiau ir aktyviau pristatyti juos savo rinkėjams.

Tačiau per šiuos metus būta ne vien šviesių spalvų. Deja, iki trečios valandos nakties užsitęsęs pirmasis šios kaden-

cijos Seimo posėdis tapo tarsi nelemtu ženklu, lydėjusiu dar ne vieną sprendimą, kurį teko vėliau taisyti. Akmenų mėtymas į Seimo langus praėjusią žiemą, prabangių automobilių nuoma ir netinkamas parlamentinei veiklai skiriamų lėšų

Minint šios kadencijos Seimo pirmąjį gimtadienį Seimo pirmininkė Irena Degutienė pripažįsta, kad per šiuos metus būta ne vien šviesių spalvų. Pernai paskubomis priimtus biudžeto ir jį lydinčius mokesčių įstatymus Seimo vadovė vadina ryškiausia Seimo darbo klaida. Ji taip pat siūlo diskutuoti apie Seimo rinkimų datos pakeitimą. www.lrs.lt

naudojimas, net ir neleistinai ilgai užsitęsusių diskusijų apie šių lėšų susimažinimą liudija, kad per mažai bendraujame su mus rinkusiais žmonėmis, nejauciame jų nuotaikų ir gyvenimo. Kad mums, Lietuvos žmonių atstovams, trūksta kartais kuklumo ir savikritiškumo.

Prieš 20 metų Aukščiausioji Taryba buvo tikra Tautos atstovybė, kurią piliečiai gynė pasirenę aukoti savo gyvybę ir pralieti savo kraują. Tačiau dabar tenka su liūdesiu konstatuoti, kad Seimą ir Lietuvos žmones atskyrė susvetimėjimas, nepasitikėjimas ir nesusikalbėjimas.

Kažkas tikrai yra negerai, jei į Seimą žmonės eina ne su pasiūlymais, o su akmenimis, jei į parlamentą žiūrime kaip į kovos lauką ar net tarpusavio įžeidinėjimų vietą. Suprantu, kad Seimo nariai yra pakankamai skirtingi, nes skirtingi ir mus išrinkę piliečiai. Tačiau esu įsitikinusi, kad kasdien privalome peržengti savuosius skirtumus ir rasti tarpusavio sutarimą. Todėl kviečiu ir poziciją, ir opoziciją būti aktyvesnėmis savo idėjomis ir nuosaikesnėmis siekiant susitarimo.

Kolegos, kitais metais minėsime Nepriklausomos valstybės atkūrimo dvidešimtmetį. Ši kartinė mūsų bendro tautos ir visuomenės gyvenimo data

dar kartą primena, kad čia – Seime – buvo paskelbta Nepriklausomybės deklaracija, kad čia buvo padėti valstybės pamatai ir įtvirtintos svarbiausios laisvos Lietuvos nuostatos.

Lietuvos valstybę kuria

tata, kad Seimas ne tik tvirtina premjerą, Vyriausybės programą, bet ir prižiūri Vyriausybės veiklą. Kad Seimas ne tik tvirtina Vyriausybės paruoštą biudžetą, bet ir prižiūri, kaip jis vykdomas. Deja, bet Konstitucijoje numatyta parlamentinė kontrolė Vyriausybės atžvilgiu pavirto nereikšminga ir dažnai net Seimo nariams nuobodoka Vyriausybės valanda, kurios metu Seimo salė būna beveik tuščia.

Sukrečiantys įvykiai Kaune skaudžiai priminė apie neleistinai pamirštą Konstitucinę prievolę kontroliuoti pareigūnų ir Seimui atskaitingų institucijų veiklą.

Todėl esu įsitikinusi, kad mes, Seimo nariai, turime priiimti nemažą dalį atsakomybės ir už šiuos tragiškus įvykius, ir už prastą mums atskaitingų institucijų veiklą. Deja, bet daugelį metų mes pernelyg lengvai tvirtinome šių institucijų – Prokuratūros, Vaiko teisių apsaugos kontrolinės ir kitų – metines ataskaitas.

Mums tenka ir nemaža atsakomybės dalis dėl vangios kovos su korupcija ir šešėline ekonomika. Seime veikia Antikorupcijos komisija, tačiau jos veikla dažnai yra pernelyg vangi ir neatnešanti konkrečių rezultatų, kurių laukia visuomenė.

Parlamentinės kontrolės atgaivinimas ir atskaitomybės bei atsakomybės sugrąžinimas į Seimo ir mūsų pilietinės bendruomenės gyvenimą – tai dar vienas svarbus mano, kaip Seimo Pirmininkės, tolimesnės veiklos siekis ir tikslas. Esu tikra, kad tik eidami šiuo keliu sugebėsime sugrąžinti piliečių pasitikėjimą, tikėjimą valstybe ir geromis iniciatyvomis bei permainomis.

Mieli Seimo nariai,

Mūsų darbas turi būti grįstas viešumu, skaidrumu, demokratija ir teisingumu. Seimo nariai turėtų priimti sprendimus tik pagal sąžinę, o ne kieno nors spaudžiami. Vėl prisiminkime svarbiausią mūsų teisinį dokumentą, Lietuvos Respublikos Konstituciją: Išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai Seime jis prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai ir Pareigas eidami Seimo nariai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomi jokių mandatų. Demokratinė parlamentinė politika yra grįsta ne pinigų ar grupuočių jėga, bet argumentais ir tiesa.

Iki šiol Seimo ir Seimo narių darbo kokybė buvo vertinama vadovaujantis keistais

(Nukelta į 5 psl)

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA

METAMS - \$55.
PUSEI METŲ - \$40.
PIRMA KLASĖ - \$78.
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

(Atkelta iš 4 psl.)

SEIMO PIRMININKĖS...

kriterijais – priimtų įstatymų ar pateiktų teisės aktų projektų, net ir pačių nekonstruktyviausių pasisakymų plenarinių posėdžių salėje, gausa. Todėl ir šiandien, apžvelgdama mūsų vienerių metų darbą, tokios analizės Jums neteikiu.

Seimas yra ne įstatymų gamybos fabrikas, kuriame rezultatus galima įvertinti gamybos konvejerio pagamintų prekių skaičiumi. Čia nesame ir sporto arenoje, kurioje svarbu distanciją įveikti kuo greičiau ar į priešininko komandos krepšį įmesti kuo daugiau kamuolių.

Esu įsitikinusi, kad artėjant Valstybės dvidešimtmečiui, ši Seimo darbo vertinimo tradicija privalo keistis. **Mes savo darbą ir jo kokybę privalome vertinti atsakydami į klausimus: ar nuo mūsų sprendimų Lietuvoje padaugėjo teisingumo, ar Lietuvos žmonių gyvenimas nuo jų pagerėjo?**

Manychiau, kad vienu iš konkrečių žingsnių gerinant Seimo darbo kokybę galėtų būti aktyvesnis piliečių įsijungimas į teisės aktų rengimo procesą. Svarbiausias įstatymo kūrimo etapas turi vykti komitetų posėdžiuose, kur būtų išklausomos visos visuomenės grupės.

Džiaugiuosi, kad į Seimą sugrįžo socialiniai partneriai: nuo šiol ir darbdaviai, ir profesinės sąjungos parlamente turi nuolatinis atstovus, kurie galės aktyviai dalyvauti komitetų ir komisijų posėdžiuose bei išsakyti savo nuomonę apie rengiamus teisės aktus.

Raginu komitetų vadovus aktyviau organizuoti viešus klausymus, kuriuose būtų girdimas ir piliečių balsas.

Pernai paskubomis priimtus biudžeto ir jį lydinčius mokesčių įstatymus, kuriuos metų viduryje turėjome taisyti, vadinu ryškiausia mūsų darbo klaida. Tiesa, tuometinė skubą labiausiai lėmė rudenį vykstantys Seimo rinkimai, dėl kurių teko iš esmės keisti ankstesnės Vyriausybės pateiktą Seimui biudžeto projektą. Kaip jau minėjau, svarbu mokytis iš klaidų ir jų nekartoti. Todėl siūlyčiau pradėti rimtą diskusiją apie Konstitucijos pakeitimą nustatant kitą Seimo rinkimų datą.

Tačiau iki esminių pasikeitimų reikia siekti konstruktyvaus sutarimo dėl biudžeto ir šiemet. Negalime pamiršti, kad Konstitucija aiškiai nustato, kad valstybės biudžetas yra visų trijų svarbiausių valdžios institucijų – Vyriausybės, Seimo ir Prezidentės – bendro darbo vaisius. Todėl jau kitąmet prašysime Vyriausybės

anksčiau pateikti Seimui pirminį biudžeto variantą, kad ir Seimas, ir Prezidentė turėtų pakankamai laiko rimtai įsigilinti į teikiamus siūlymus ir aptarti visas galimas alternatyvas. Nes neturime teisės pamiršti, kad sunkmečiu žmonėms veržiantis diržus, svarbiausia yra žmonės, o ne diržai.

Seimas, kaip Tautos atstovybė, ne tik ratifikuoja tarptautines sutartis, bet ir svarsto kitus užsienio politikos klausimus. Todėl manychiau, kad visas Seimas ir konkrečiai – Užsienio reikalų komitetas – galėtų dar labiau atkreipti Lietuvos užsienio politikos formuotojų dėmesį į kai kurias Lietuvai ypač svarbias sritis.

Visų pirma, Lietuva negali likti nuošalyje tęsiantis diskusijoms apie naująją NATO strateginę koncepciją ir ieškant naujos Aljanso vietos tarptautinėje saugumo architektūroje. Manychiau, kad viena iš svarbiausių šiandieninių NATO problemų – tai visų Aljanso narių solidarumo trūkumas.

Daug dėmesio Lietuva turėtų skirti ir deryboms dėl naujos Europos Sąjungos ir Rusijos partnerystės sutarties. Manau, kad naujas ES susitarimas su Rusija turi būti teisiškai įpareigojantis, apimantis visas bendradarbiavimo sritis ir nustatantis aiškias ribas vėlesniems susitarimams tarp atskirų ES šalių ir Rusijos.

Šią vasarą Rusijos pritaikytos sankcijos mūsų vežėjams ir pieno produkcijos gamintojams ir jų rezultatai atskleidė, kad Lietuva, bent jau iki šiol, neturėjo efektyvių mechanizmų, kurie leistų operatyviai ir adekvačiai reaguoti į tokio pobūdžio situacijas ar net imtis prevencinių priemonių. Tokie faktai verčia kuo greičiau ieškoti atsakymų į klausimą: ar išmokome šių krizių pamokas?

Galbūt Europos Sąjungai reikalinga institucija, kuri veiktų kaip nuolatinis prekybinių konfliktų sureguliuojimo ir, pirmiausiai, prevencijos priemonė? Manau, kad Lietuva galėtų apsvarstyti ir siūlyti tokios institucijos sukūrimo idėją.

Mieli Kolegos,

Esu įsitikinusi, kad Lietuvos žmonės nori ne revoliucijų, ne nesibaigiančių reformų ar proveržių: žmonėms labiausiai trūksta stabilumo ir tikrumo, nuosaikios, bet patikimos perspektyvos. To reikia mums visiems: verslui ir valstybės tarnybai, jaunimui ir esamiems bei būsimiems pensininkams, mokytojams ir dėstytojams, studentams ir mokiniams, gydytojams ir jų pacientams, teisės bei tvarkos saugotojams.

Deja, per pastarąjį dešim-

Vydūno fondo tarybos nariai filisteriai (sėdi iš k.): Ritonė Rudaitienė, pirm. Leonas Maskaliūnas, Romas Viskanta; stovi (iš k.) Renata Staniškienė, Aldona Meiluvienė, Jūratė Variakojienė, Danguolė Bielskienė, Milita Lauraitienė, Jonas Variakojis, Ramunė Papartienė, Leopoldas von Braun ir Gina Mačiulienė.

Fil. A. Draugelio nuotr.

KRIŠTOLINĖS NAKTIES SIAUTIMAS

Vokietijos istorijoje lapkričio 9-oji yra svarbi data. 1918 m. lapkričio 9 d. Vokietijos kaizeris Vilhelmas II atsisakė savo sosto ir pasitraukė į Nyderlandus. 1923 m. lapkričio 9 d. A. Hitleris bandė paimti valdžią Vokietijoje, bet jam nepasisekė. 1939 m. lapkričio 9 d. buvo susprogdinta tribūna, prie kurios prieš kelias minutes stovėjo Vokietijos kancleris. 1989 m. lapkričio 9 d. griuvo Berlyno siena.

Adolfo Hitlerio įsakymu 1938 m. spalio 18 d. per 15 tūkstančių žydų, pabėgėlių iš Lenkijos, turėjusių Lenkijos pilietybę buvo deportuoti atgal iš Vokietijos į Lenkiją. Lenkų valdžia nenorėjo jų priimti ir jie

tmetį išgyvename socialinį ir politinį paradoksą: kuo daugiau užsidegimo, radikalumo, akių blizgesio ir žvanganimo politinės kovos ginklais politikų žodžiuose, tuo daugiau regime žmonių nevilties ir nepasitikėjimo ateitimi.

Todėl norėčiau visų jūsų paprašyti, kad šį mano pasisakymą vertintumėte ne kaip pamokymą iš viršaus ar kažkokį moralizavimą, bet kaip bendražmogišką rūpestį Seimu, kaip pastangą grąžinti žmonių pagarbą šiai institucijai ir jos darbui.

Kalbėdama apie Seimo padarytas klaidas, pastabas visų pirma išsakau sau pačiai. Ta pačia proga noriu Jūsų atsiprašyti ir už savo, kaip Seimo Pirmininkės, klaidas ar pasitaikiusius nesusipratimus. Ačiū Jums už kritiką, už supratimą.

Kviečiu Jus ateinančiais metais, kurie bus nelengvi visai valstybei, gyventi ir vadovautis velionio popiežiaus Jono Pauliaus II sentencija: „Juk mus skiria taip mažai. Tik pažiūros“.

kelias dienas klajojo pasienio zonoje, kol buvo leista apsigyventi senose kareivinėse.

Austrijoje ir Vokietijoje 1938 metų naktis iš lapkričio 9-osios į 10-ąją buvo pavadinta Krištoline (vok. Kristallnacht), kurios metu prasidėjo žydų žudynės ir pogromai, lygiai prieš 70 metų. Tas pavadinimas prigijo dėl rytą po pogromo gatvėse rastų sudaužytų žydų krautuvų vitrinų stiklo šukių. Taip pat buvo sakoma apie vokiečių tautos „kristalizaciją“, tai yra tautos apvalymą nuo kitataučių, ypač nuo žydų.

Tą naktį buvo nužudyti 36 žydai, daug sužeistų, sugriautos 76 sinagogos, daugiau kaip 190 padegtos, sudeginta daug parduotuvių, sudeginta 3500 žydų automobilių, išniekintos žydų kapinės, sunaikinti 171 gyvenamieji namai, išdažyti žydų vitrinų stiklai. Pogromo nuostoliai buvo įvertinti šimtu milijonu markių.

Po krištolinės nakties žydai turėjo sumokėti vieną milijoną markių baudą. Draudimo kompanijoms buvo uždrausta kompensuoti žydams prarastą turtą, kiekvieno žydo turtas dar buvo 20 procentų nusavintas. Tuo naciai norėjo sukelti vokiečių pyktį prieš žydus, tačiau vokiečių dauguma laikėsi pasyviai. Žydų vaikams buvo uždrausta lankyti mokyklas. Žydams buvo uždrausta lankytis kino teatruose, kabaretuose, turėti radijo aparatus, laikyti naminius gyvulėlius, užsiimti prekyba arba kitu verslu, verstis gydytojo ir advokato praktika, vairuoti automobilį ir lankytis viešuosiuose tualetuose.

Netrukus po Krištolinės nakties siautimo buvo pasirašytas Molotovo-Ribbentropo paktas ir jo slaptieji protokolai. Todėl draugystę naciams parodę sovietų komunistai labai gerai žinojo, kokiam likimui pasmerkia Vokietijos įtakos sferai priskirtus Lenkijos ir Lietuvos žydus.

Nacių informacijos vadas Hermann Goering po pogromo yra pasakęs, jog būtų buvę geriau sušaudyti du šimtus žydų, negu sunaikinti tiek daug turto tą naktį. Tuo maždaug 20 tūkstančių žydų vyrų nuo 18 iki 60 metų buvo suimti ir išvežti į Buchenvaldo, Dachau ir Zachsenhauzeno koncentracijos stovyklas. Ten per tris mėnesius mirė maždaug du tūkstančiai žydų.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras praneša, kad Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso viename iš pastatų kuriama muziejinė paroda „Tuskulėnų dvaras, 1944-1947 metų aukos, tyrimai“, kurioje lankytojai galės susipažinti su Tuskulėnų kolumbariume palaidotų aukų biografijomis, egzekucijų vykdytojais ir istorinių tyrimų medžiaga. Kreipiamės į sušaudytų ir Tuskulėnų teritorijoje užkastų aukų artimuosius, bendražygius ir kitus asmenis, turinčius informacinės medžiagos – nuotraukų, dokumentų ar asmeninių daiktų padovanoti muziejui. El. Paštas tuskulenai@genocid.lt Daugiau informacijos tinklalapyje www.genocid.lt. Jame pateiktas sąrašas asmenų, kurie buvo užkasti Tuskulėnų dvaro teritorijoje.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikąs, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Parodos atidarymo akimirkos. LR Generalinės konsulės Čikagoje S. Aniulienės kreipimasis.

R. Astrausko nuotr.

LIETUVOS TŪKSTANTMEČIUI SKIRTA PARODA „LIETUVA: KULTŪRA IR ISTORIJA“

Šių metų lapkričio 13 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje vyko Lietuvos tūkstantmečiui skirtos parodos „Lietuva: kultūra ir istorija“ atidarymas. Šia proga Lietuvos Respublikos generaliniam konsulatui Čikagoje bendradarbiaujant su Balzeko lietuvių kultūros muziejumi buvo surengtas priėmimas, kuriame dalyvavo lietuvių bendruomenės ir organizacijų nariai, Čikagos diplomatinio korpuso atstovai bei kiti garbūs svečiai. Susirinkusiuosius pasveikino muziejaus vadovas Stanley Balzekas Jr., vėliau kalbėjo generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė. Konsulė džiaugėsi lietuvių bendruomenės aktyvumu minint garbią

Tėvynės sukaktį, žavėjosi daugeliu gražių ir prasmingų renginių, kuriuose gausiai dalyvavo visų kartų Amerikos lietuviai. Apie parodos sukūrimą, vietas, kur ji buvo pristatyta bei kitus tūkstantmečio programos projektus pasakojo Lietuvos dailės muziejaus atstovas, parodos kuratorius Mindaugas Šapoka.

Paroda „Lietuva: kultūra ir istorija“ aprėpia mūsų valstybės raidos tūkstantmetę istoriją, išryškina pagrindinius politinius faktus ir iliustruoja juos įtaigiausia ikonografija. Parodoje lankytojas atras išsamų vaizdingą tūkstančio metų trukmės pasakojimą apie Lietuvą, susipažins su svarbiausiais Lietuvos isto-

rijos įvykiais, kultūriniais procesais. Parodos ekspozicija yra išdėstyta 30 modernių plokštumų, prie kurių rodomi ir video filmai apie Lietuvą. Centrinė parodos dalis išryškina pagrindines Lietuvos istorijos epochas – senąją Lietuvos valstybę, pradedant XI amžiumi ir baigiant jos sunaikinimu XVIII a. pabaigoje, carinės Rusijos okupacijos laikotarpį, nepriklausomos Lietuvos Respublikos 1918–1940 metų tarpsnį, penkiasdešimtmetį (1940–1990) trukusių okupacijų periodą ir savo nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos (iki įstojimo į euroatlantines organizacijas – Europos Sąjungą ir NATO) istoriją.

Šią kilnojamąją parodą Lietuvos tūkstantmečio pristatymui užsienyje paren-

gė Lietuvos dailės muziejus, bendradarbiaudamas su Užsienio reikalų ministerija. Parodos angliškoji versija 2008-2009 metais jau parodyta Suomijoje, Estijoje, Jungtinėje Karalystėje, Europos Komisijos būstinėje Briuselyje, UNESCO būstinėje Paryžiuje, Čekijoje. Nuo šių metų rugsėjo paroda pristatoma ir JAV (Niujorke, Vašingtone bei Čikagoje). 2010 metais ją surengti planuojama Kanadoje, Japonijoje, Izraelyje.

Paroda Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd, Chicago IL 60629) veiks iki gruodžio 19 d. Muziejus dirba kasdien nuo 10:00 val. ryto iki 4:00 val. popiet.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

Atidarymo svečiams kalba parodos kuratorius M. Šapoka.

R. Astrausko nuotr.

TAUTOS ATSKYRIMAS NUO MOKSLO: KAM NAUDINGAS?

Dr. Algimantas Liekis

II.

Neatsitiktinai dėl to jų adresu negailėjo griežtos kritikos ir mūsų Tautos Atgimimo žadintojai, ypač V.Kudirka. Bet jie kritikavo juos ne kaip tautą ar rasę, o tik atskirus jų veikėjus dėl siekimo pataikauti tiems, kas stipresnis, kieno valdžia, dėl savanaudiškumo. Tiesa, pastarąjį šimtmetį bet kokią savo kritiką žydų veikėjai aiškino ir aiškina labai jau paprastai – antisemitizmu. Kalti visi kiti, tik ne jie. Kaip ir su JAV valdžios pagalba susigrąžinti iš dabartinės Lietuvos okupantų pagrobta ar sunaikinta jų turtą. Reikalaujama, užmirštant, kad okupuota tauta neatsako už okupanto padarytus nusikaltimus, kad tik Rusija, Vokietija, Lenkija, kaip buvusios okupantės yra atsakingos ne tik dėl žydų, bet ir visų Lietuvos piliečių vertybių netekties. Tad ir JAV kongresmenai turėtų reikalauti ne iš Lietuvos, o iš buvusių jos okupantų. Ir ne tik žydams.

Keista, bet ir šiandieną mūsų Katalikų Bažnyčios hierarchai elgiasi lyg būtų užmiršę savo pirmtakų praėjusiais amžiais klaidas, kurios labai daug

prisidėjo, kad Lietuva buvo sulenkinta, paversta Lenkijos provincija – nesirūpinama, kad Vilniaus, Šalčininkų parapijose vyrautų lietuviškai kalbantys ir lietuviškai pamaldas laikantys kunigai, kad nebūtų ten į parapijas skiriami kunigais lenkai, ypač baigę seminarias Lenkijoje. Bažnyčioms Lietuvoje turi galioti tas pats įstatymas - valstybinė kalba yra lietuvių.

Kaip minėta Tautiškumo ir Nepriklausomos valstybės išsaugojimo svarbos suvokimo stoka pražudė ir didžiųjų mūsų kunigaikščių sukurtąją Lietuvos valstybę. Bet ir tarp šiandieninių intelektualų, ypač Kapsuko universitete išugdytų istorikų, atsiranda tokių (lyg lenkų imperialistų išlaikomų), kurie nepailstančiai ragina švęsti Liublino unijos pasirašymo ar galutinio Lietuvos valstybingumo pražudymo įgyvendinimo akto - 1791 m. gegužės 3 d. konstitucijos priėmimo dieną, o taip pat vos ne Lietuvos patriotu skelbia Lenkijos diktatorių, mūsų Tautos Nepriklausomybės smaugėją, Rytų Lietuvos oku-

pantą J. Pilsudskį ir net L. Želigovskį (tai naudinga kai kuriems politikams). Bet iš tikro tos šventės – tai tik lenkų imperialistų, jų lenkinimo politikos pergalės prieš lietuvių Tautą ir Lietuvos valstybę priminimas. Tad tas datas kiekvienas lietuvis šviesuolis turėtų prisiminti tik tam, kad nebūtų kartojamos praėjusių amžių klaidos, prisiminti, kad savarankiškos Valstybės ilgamžiškumo negarantuoja tik pilietiško skatinimas (LDK laikais daugelis šviesuolių skelbėsi esą jos piliečiais, bet tai nesutrukdė jiems perimti svetimą kalbą ir kultūrą, o su tuo pamažu prarado ir savos Valstybės išsaugojimo būtinybę); pilietiškas be tautiško kaip obuolys be sėklų. LDK šviesuoliai, tokie kaip poetas A.Mickevičius, nebežinoję lietuviiais ar lenkais esą, nebesuvokė ir LDK savarankiško gynimo svarbos. **O tauta be savo valstybingumo, be savo kalbos ir kultūros, anksčiau ar vėliau išnyksta iš istorijos.** Kaip ir mūsų broliai prūsai, susitaikę su germanų viešpatavimu ir jų kultūra. Ir JAV – tautų ir rasių katilė šiandieną tautos ir rasės maišomas taip, kad iš jų išvirtų tik viena amerikiečių tauta; daugelis ir ten suvokia, kad jei tik Amerikoje smarkiai pablogėtų gyvenimas, neišven-

giamai prasidėtų ir tautiniai bei rasiniai nesutarimai tarp JAV piliečių. **Pilietiškas, pilietinių pareigų atlikimas negarantuoja tikro patriotiško.** Pilietybę kiekvienas per gyvenimą gali keisti kad ir keletą kartų, persikeldamas gyventi kur geriau. Dažniausiai ir valdantieji pilietišumą suprantą tik kaip žmonių paklusnumą sau, iniciatyvumą įgyvendinti jų iškeltus tikslus. „Mano namai – visa Tarybų Sąjunga...“, nuolat kalta į žmonių galvas ir SSRS okupacijos metais.

Kaip tikro pilietiško išraišką galima paaiškinti ir šių metų pradžioje Vilniuje protestus prie Seimo dėl to, kad daugelio vadinamieji „naktinukai“ (valdžion atėjęs konservatorių – krikdemų - šaukto blokai, skelbėsi, kad dirbą per naktis), sumažino atlygius ir padidino mokesčius. Tačiau valdžia tą pilietiško iššūkį paskelbė nusikalstamu, vietoje nubaudusi tuos, kurių sprendimai ir sukėlė didelės tautos dalies pasipiktinimą. Iš dalies dėl pilietinio ir tautinio susipratimo stokos galima paprieikštauti ir tiems, kurie, vietoje kovoję prieš išnaudojimą ir beteisiškumą savo krašte, emigruodavo ir emigruoja į kitas valstybes, atiduodami savo jėgas ir kūrybines galias svetimiems.

Lietuviški šiaudinukai Čikagoje

Kaip ir kasmet, šiemet Čikagos O’Hare tarptautiniame oro uoste stovės septynių pėdų aukščio Kalėdų eglutė, papuošta unikaliais lietuviškais rankų darbo šiaudinukais.

Eglutę kasmet papuošia Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildijos narė **Marija Kriaučiūnienė**. Visus šiaudinukus ponija Marija yra pagaminusi pati.

Šiemet eglutę puošti M. Kriaučiūnienei padėjo muziejaus darbuotoja Luka Šaparnytė. Lietuviška kalėdinė eglutė – tarsi lietuviškos kultūros, tradicijų „ambasadorė“, švytinti margoje daugiatūkstantinėje įvairiausių tautybių oro uosto praeivių minioje. **LGITIC**

BOSTON, MA

KULTŪRINIS SUBATVAKARIS
PRADĖJO 50-TĄ SEZONĄ!

Gražią ir saulėtą lapkričio 7 dienos popietę bostoniškiai ir kitų apylinkių lietuviai rinkosi į Pietų Bostono Lietuvių klubą. Ten buvo švenčiami du jubiliejai vienu metu: Bostono Kultūrinis subatvakaris minėjo savo 50–metį, o Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyrius pažymėjo 60 metų įkūrimo jubiliejų. Klubo salė buvo išpuošta šventiškai. Salėje buvo paruošta paroda iš kultūrinių subatvakarių archyvo, naudojant bukletus, nuotraukas iš renginių. Parodą skoningai sumaketavo ir išdėstė Valentina Čepienė.

Šventinį vakarą pradėjo ir vedė kultūrinių subatvakarių valdybos pirmininkė **Zita Krukonienė**. Ji pasveikino visus susirinkusius į šią šventę ir pakvietė kalbėti **Birutę Banaitienę** – ALTS Bostono skyriaus pirmininkę. Savo pranešime prelegentė papasakojo, kad Bostone Tautinės Sąjungos skyrius įsikūrė 1949 metų spalio 1 dieną. Į tautininkų būrį įsijungė Lietuvai vaduoti Sąjunga ir Lietuvių misijos nariai iš Bostono. Prie jų taip pat prisijungė Bostone apsigyvenę tautinės minties tremtiniai.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo kovoje Bostono skyriaus valdyba bendradarbiavo su kitomis lietuvių politinėmis ir visuomeninėmis organizacijomis Massachusetts sostinėje. Šios organizacijos pagrindinis ir svarbiausias tikslas buvo išlaikyti lietuvių kultūrą ir toliau ją puoselėti. O taip pat buvo begalinis noras bendrauti ir veikti kartu.

Pirmąją Tautininkų Sąjungos Bostono skyriaus valdybą sudarė: pirmininkas Jonas Kasmauskas, pirmasis vicepirmininkas dr. Brunonas Kalvaitis, antrasis vicepirmininkas-generolas Kazys Musteikis, išdininkas Antanas Matjoška, sekretorius Valentinas Vakaužas ir narys Antanas Bričkus. Narių

skaičius vyravo nuo 30 iki 70 asmenų. ALTS Bostono skyrius buvo įsigijęs puikius Tautininkų namus, kuriuos buvo išpuošę savo rankų darbais, prie to prisidėjo dailininkas Viktoras Andriuška, jo medžio išdrožti ornamentai žavėjo ir saviškius ir svečius užklydusius į šiuos namus. Sumažėjus narių skaičiui, Tautininkų namai buvo parduoti. Tad šiuo metu jie naudoja savo susitikimams ir renginiams pietų Bostono klubą.

Bostono tautininkų ruošiami vakarai tapo tradiciniai ir populiariūs lietuvių tarpe: Naujų metų sutikimai, Joninės, gegužinės. Svarbiausi Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus darbai yra palaikyti tautininkų laikraštį „Dirvą“, Pietų Bostono Lietuvių klubą, finansinė parama Vasario 16-sios gimnazijai Vokietijoje ir Punsko krašto lietuviams.

Lietuvai tapus nepriklausoma, Sąjungos skyrius siuntė ir tebesiunčia knygas ir enciklopedijas Lietuvos bibliotekoms ir mokykloms, remia Tautininkų partiją, padeda Jūreivystės Kolegijos studentams, skirdami stipendijas gabiems moksleiviams.

Šiandien Bostono Tautinės Sąjungos skyriaus veikloje dalyvauja 25 nariai. Džiugu, kad ir jaunimas, trečiabangiai.

Visiems gerai žinomas ir gerbiamas Lietuvių Bendruomenės veikėjas **Romas Veitas** pasidalijo savo prisiminimais apie pirmuosius kultūrinius subatvakarius. Jam sutikus, perpasakoju jo paruoštą prisiminimų puokštę. „Kaip viskas prasidėjo, o gi kaip Bostono tautininkai įsigijo savo namus, žmonės turėjo kur sueiti ir pabendrauti. Tais sunkiais laikais atlyginimas buvo mažas, darbai sunkūs, o žmonės buvo pilni entuziazmo ir noro bendrauti. Svetimame krašte labai norėjosi savo žmonių artumo

Subatvakario dalyviai.

suėjimu, pasibuvimu. Taip ir gimė subatvakarių idėja, „Subatvakarių“ vardas kilęs iš to, kad šie parengimai buvo ruošiami šeštadienio, tai yra subatos vakarais. Šie renginiai daugelį metų vyko pastoviai. **Pirmieji iniciatoriai buvo Justas Vaičaitis, rašytojas Stasys Santvaras, dailininkas Viktoras Andriušis, Valdas Mickūnas, A. O. Vilėniškiai.** Pradėjo rinktis bostoniškiai ir iš apylinkių lietuviai, vaišinosi kava, užkandžiais, išlenkdami konjako taurelę. Vakarai buvo apvainikuojami įvedant literatūrinių, istorinių, politinių ir kitų temų pristatymais ir diskusijomis, muzikos, dainų ir šokių pasirodymais. Visuose pokalbiuose ir vakaruose vyravo pagrindinė tema – **Lietuva.**

Per 27-rių metų laikotarpį Tautininkų namuose turėjome 216 subatvakarius – po 7-8 kiekvieną sezoną. Tikrai nesuklysiu sakydamas, kad per šį laikotarpį turėjome visus išeivijos rašytojus, be galo daug menininkų parodų, daug mokslininkų, tame tarpe ir būsimą Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų. Subatvakarių varomoji jėga buvo rašytojas **Stasys Santvaras**. Be jo vakarai nebūtų buvę toki turiningi ir įdomūs. Jo plačios pažintys ir malonus būdas, meilė savo kraštui davė Subatvakariams pagrindinę tautišką liniją. Pas Stasį ir Alę Santvarus dažniausiai ir apsisistodavo kviestiniai programų atlikėjai”. Romas Veitas pasiūlė visiems pakelti taures už gra-

žius kultūrinius subatvakarių ir Tautinės Sąjungos jubiliejus. Visi dalyviai galėjo pasiimti sau po suvenyrą – taurelę, kurią papuošė dailininko Vytauto Dilbos raižiniai.

Zita Krukonienė šiandieninė Kultūrinių subatvakarių valdybos pirmininkė, savo trumpame pranešime labai gražiai išskirstė subatvakarių veiklą į tris laikotarpius. Pirmasis – aukso amžius nuo pat įkūrimo iki 1975 metų, nuo tų metų antrąjį etapą prelegentė pavadino merdėjimo laikotarpiu. Trečiasis – atgimimo laikotarpis, kai į subatvakarių valdybą ir jo veiklą įsijungė nauja karta.

2000 metais susidarė nauja subatvakarių valdyba ir pakvietė trečios bangos lietuvius suruošti dr. Jurgio Gimbuto knygos” Lietuvos kaimo trobesių puošmenys” pristatymą. Taip prasidėjo subatvakarių atgimimas.

Naujoji subatvakarių valdyba tęsdama seną tradiciją dar užsibrėžė Bostono bendruomenę supažindinti su geriausiais ir įdomiausiais Lietuvos kultūros ir meno žmonėmis, neužmirštant išeivijos ir ypač Bostono menininkų. Per devynerius metus suruošta 20 subatvakarių. Subatvakarių pirmininkais yra buvę Justinas Vaičaitis, Edmundas Cibas, Romas Veitas. Šis bostoniškų veikėjas yra tikras kultūrinių subatvakarių dvasios tėvas. Tad pirmininkė Zita Krukonienė, gausiems plojimams pritariant, įteikė mielam Romui Veitui dovaną – butelį tauraus gėrimo, iš kurio vėliau jis vaišino susirinkusius.

Vakaro metu buvo rodomos skaidrės iš kultūrinių subatvakario renginių, kurias šiam vakarui paruošė valdybos narys Vytautas Sužiedėlis.

Meninę šio kultūrinio subatvakario programą atliko Vilniaus **Universiteto merginų choras „Virgo”**. Į JAV koncertuoti atvyko net 25 choristės su savo vadove Rasa Gelgotiene ir koncertmeisterė Raminta Gocentiene. Šis choras įkurtas 1980 metais. Jame dainuoja 70 VU studentų, studijuojančių įvairias specialybes: kalbas, matematiką, mediciną ir kitus mokslus. „Virgo” choras yra vienas

žymiausių chorų Lietuvoje, pelnęs laureato vardą penkiolikoje tarptautinių konkursų, koncertavęs Rusijoje, Danijoje, Norvegijoje, Meksikoje, Brazilijoje, Argentinoje, Šveicarijoje, Kanadoje. JAV „Virgo” yra koncertavęs jau tris kartus. Jo repertuarą sudaro muzika nuo renesanso polifonijos, klasikinės iki šiuolaikinės ir lietuvių liaudies muzikos. Bendradarbiavimas su įvairiais solistais ir orkestrais leido chorui pristatyti tokius kūrinius kaip G.F.Hendelio „Messiah”, V.A. Mocarto „Requiem”, J.Rutter „Gloria”. choras yra išleides keturis diskus, du lietuviškos muzikos, du klasikinės.

Iškilmingo vakaro programa buvo pradėta Bob Chilcott kūriniu „Jazz mass”, koncerto metu skambėjo lietuvių kompozitorių A. Martinaičio, L. Povilaičio, O. Narbutaitės, B. Gorbulskio sukurtos dainos. Vakaro kulminaciniu kūriniu tapo Gintarės Jautakaitės daina „Viešpaties lelija”.

Po choro „Virgo” koncerto visi buvo pakviesti vakarienės, kurią paruošė Pietų Bostono Lietuvių klubo šeiminkės. Po skanios vakarienės susirinkusieji šventę pratęsė šokių aikštėje. Džiugu buvo stebėti jaunas „Virgo” dainininkes smagiai šokančias su bostoniškiais.

Iš šio vakaro įsivežė gerą nuotaiką. Buvo smagu susitikti su gerais pažįstamais, draugais, pasigėrėti jaunų danininkų dainavimu. Džiugu, kad yra tokių žmonių kaip Romas Veitas, Zita Krukonienė. Pati Zita Subatvakariams vadovauja jau 9 metai. Ši nuostabi moteris turi šaunią valdybą, kurios sudėtyje Birutė ir Bronius Banaičiai, Vytas ir Renata Bazikai, Valentina ir Gintaras Čepai, Reda ir Jonas Limantai, Estera ir Vytautas Sužiedėliai, Perkūnas Krukonis, Romas Veitas, Dalia Shilas, Dalia Bubnienė, Rima Girniuvienė, Rima Tamulė. Ši valdyba jungia įvairių kartų lietuvių, kurie su savo idėjas ir kūrybiškumą pasitelkę, dar ne kartą mus visus pakvies į puikius Bostono kultūrinius subatvakarius.

Sigita Sinkuvienė

“Virgo” choras yra vienas žymiausių chorų Lietuvoje, pelnęs laureato vardą penkiolikoje tarptautinių konkursų, koncertavęs Rusijoje, Danijoje, Norvegijoje, Meksikoje, Brazilijoje, Argentinoje, Šveicarijoje, Kanadoje.

Lietuvos atstovai – europarlamentaras Vytautas Landsbergis ir Lietuvos Užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES aptaria demokratijos stiprinimo procesus su Maltos Užsienio reikalų ministru Toni Borg.

LR URM nuotr.

EUROPOS POLITIKAI KVIEČIA AKTYVIAU ĮSITRAUKTI Į DEMOKRATIJOS STIPRINIMO PROCESUS PASAULYJE

Europos Parlamento pirmininkas **Jerzy Buzekas**, Lietuvos ir Maltos užsienio reikalų ministrai **Vygaudas Ušackas** ir **Toni Borg**, Europos Parlamento nariai ir kiti aukšto rango Europos politikai lapkričio 16 dieną Lietuvos nuolatinėje atstovybėje ES aptarė ES paramos demokratijos įtvirtinimo procesams pasaulyje sustiprinimo galimybes.

Briuselyje vykusioje neformalioje apskrito stalo diskusijoje „Europos Sąjunga ir Demokratijų bendrija - nauja partnerystė demokratijos sklaidai“ ypatingas dėmesys buvo skiriamas aktyvesniam ES ir Demokratijų bendrijos, kuriai šiuo metu pirmininkauja Lietuva, bendradarbiavimui. Renginio dalyviai sutarė dėl būtinybės tęsti ES ir Demokratijų bendrijos konsultacijas.

Demokratijų bendrija įvardijama kaip viena iš potencialių ES partnerių Europos Komisijos parengtoje ES paramos demokratijai ES išorės santykiuose veiksmų darbotvarkėje, kurią patvirtino lapkričio 16-17 Briuselyje vykusioje ES Bendrųjų reikalų ir išorinių santykių taryboje.

Pasak Lietuvos užsienio reikalų ministro, išvadose įtvirtintas aktyvesnis ES bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis ir Demokratijų bendrija paramos demokratijai srityje svariai prisidėtų prie ES steigiamuosiuose dokumentuose įtvirtintų idealų ir vizijų įgyvendinimo.

V.Ušacko įsitikinimu, Lisabonos sutarties įsigaliojimas leis sustiprinti ES kaip pasaulinio lyderio vaidmenį palaikant demokratines jėgas, metant iššūkį politinei pries-

paudai, žmogaus teisių pažeidimams ir valdžios korupcijai visame pasaulyje.

„Remiantis įvairiais tyrimais 40 proc. žmonijos vis dar yra valdomi autoritarinių režimų ir tik 13 proc. gyvena pilnai išsivysčiusiose demokratinėse šalyse. Vystimasis yra gyvybiškai svarbus daugelyje pasaulio vietų, tačiau jis negali būti sėkmingas ten, kur demokratija yra silpna arba jos nėra. Demokratinių šalių iniciatyvos tarptautiniuose forumuose susiduria su kliūtimis, naujos grėsmės demokratijai atsirado prasidėjus ekonomikos krizei. Mūsų užduotis yra šias tendencijas pakeisti“, - teigė ministras.

Demokratijų bendrijai pirmininkaujanti Lietuva siekia ES ir kitų pagrindinių demokratijos rėmėjų veiklos aktyvumo, atnaujinti Demokratijų bendrijos darbo grupes ir kartu su kitomis šiam forumui priklausančiomis valstybėmis parengti pavyzdinius projektus.

Lietuvos užsienio reikalų ministras pasisakė už Demokratijų bendrijos jaunimo dimensijos pagyvinimą ir parlamentinės dimensijos sukūrimą, kurioje Europos Parlamentas atliktų pagrindinį vaidmenį.

„Turime reformuoti bendriją, kad jos veikla taptų dar labiau demokratiška, įtraukianti kitus, reprezentatyvi ir atvira visiems demokratijos rėmėjams, norintiems ir pasirengusiems prisidėti prie demokratijos stiprinimo pasaulyje“, - tvirtino V.Ušackas.

Susitikime taip pat dalyvavo JAV valstybės sekretorės padėjėjas demokratijai **Michael Posner**, Švedijos ambasadorė demokratijai

Maria Leissner, Rumunijos valstybės sekretorius Europos reikalams **Bogdanas Mazuru**, kiti ES institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Demokratijų bendrija yra tarpvyriausybinių struktūrų, kurios tikslas – pasauliniu mastu stiprinti ir gilinti demokratijos normas ir praktikas. Lietuva dviejų metų pirmininkavimą daugiau nei 100 šalių vienančiai Demokratijų bendrijai perėmė 2009 metų liepą. Pagrindinis Lietuvos pirmininkavimo tikslas – pagerinti Demokratijų bendrijos veiklos efektyvumą ir matomumą pasaulyje. Lietuva siekia reformuoti pačią Demokratijų bendriją, efektyviau į jos veiklą įtraukti didžiąsias pasaulio demokratijas, tarptautines ir regionines organizacijas, besirūpinančias demokratijos sklaida. Daugiau informacijos apie Lietuvos pirmininkavimą - adresu www.urm.lt/db.

LR URM Spaudos ir viešųjų ryšių skyrius

JAUNIMAS STIPRINS RYŠIUS SU LIETUVIŲ BENDRUOMENE KANADOJE

Vilnius, lapkričio 19 d. Lietuvos jaunimui atsiveria platesnės galimybės gilinti žinias ir studijuoti Kanadoje, tačiau numatyti ir saugikliai, neleidiantys „nutekėti“ Lietuvos protams.

Pagal pasirašytą Lietuvos ir Kanados susitarimą dėl jaunimo mainų Kanadoje bus galima lankytis ne daugiau kaip du kartus, o kiekvieno buvimo trukmė - ne ilgesnė kaip metai. Susitarimą pasirašė socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas ir Kanados ambasadorius Scott Heatherington.

Šis dvišalis susitarimas sudarys galimybes 18-35 m.

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas lapkričio 17 dieną Briuselyje vykstančiame Europos Sąjungos Bendrųjų reikalų ir išorinių santykių tarybos susitikime su kolegomis aptarė santykius su Baltarusija ir situaciją Ukrainoje. Taryboje ministrai aptarė pasirengimą gruodžio 4 dieną Kijeve vyksiančiam ES ir Ukrainos vadovų susitikimui ir pasikeitė nuomonėmis dėl Ukrainos vidaus politikos padėties, artėjant prezidento rinkimams.

Lenkijos ir Lietuvos valstybių indėlį į Europos Sąjungos (ES) ir NATO karinių pajėgumų vystymą, bendrą Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos projektą LITPOLUKRBRIG lapkričio 18 d. Varšuvoje aptarė Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras **Arvydas Pocius** ir Lenkijos kariuomenės generalinio štabo viršininkas generolas **Franciszek Gągor**. Kaimyninių valstybių kariuomenių vadai taip pat aptarė Lenkijos kariuomenės transformacijos, NATO oro policijos Baltijos valstybėse ir bendradarbiavimo karinių oro pajėgų srityje klausimus.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje lapkričio 19 dieną surengtoje diskusijoje buvo aptartos užsienio lietuvių žiniasklaidos problemos ir raidos perspektyvos, interneto panaudojimas, žiniasklaidos misija telkiant lietuvius užsienyje. Diskusija surengta minint Čikagoje leidžiamo dienraščio „Draugas“ šimto metų jubiliejų. Ta proga ministerijoje atidaryta paroda. Kaip sakė užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas, „Draugas“ yra vienas unikaliausių lietuviybės puoselėjimo pavyzdžių.

Lietuvos Seimas pritarė Lietuvos karių dalyvavimo tarptautinėse operacijose pratęsimui iki 2013 metų pabaigos. Lapkričio 19 d. parlamentas pritarė Lietuvos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose Balkanų, Vidurio ir Pietų Azijos, Pietų Kaukazo bei Persijos įlankos regionuose pratęsimui. Už tai balsavo 73 parlamentarai, prieš pasisakė 8, o susilaikė 15 Seimo narių. Nutarimu Seimo mandatas dėl vykdomos NATO Tarptautinių saugumo paramos pajėgų operacijos Afganistane, kur Lietuva vadovauja Goro provincijos atkūrimo grupei ir išlaiko Specialiųjų operacijų pajėgų vienetą, pratęsiamas trejiems metams. Numatytas maksimalus 420 tarptautinių operacijų Balkanų, Vidurio ir Pietų Azijos, Pietų Kaukazo bei Persijos įlankos regionuose galinčių dalyvauti karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius iki 2013 metų pabaigos.

Į Lietuvos valstybės saugomų kultūros ir architektūros paveldo objektų sąrašą įtraukto Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus rekonstrukcijai galėtų būti panaudota dalis 2007-2013 metams numatytų Europos Sąjungos (ES) Sanglaudos fondo lėšų. Galimybė gauti ES Sanglaudos fondo finansinę paramą, būtina, norint užbaigti tarpukariu pastatyto muziejaus pastato rekonstrukciją, atsirado Vyriausybės nariams pritarus siūlymui į pretendentų paramai gauti sąrašą įrašius projektą „Vytauto Didžiojo Karo muziejaus statinių komplekso Kaune pritaikymas turizmo reikmėms“.

Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev pozityviai įvertino Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo perspektyvas transporto sektoriuje, pažymėdamas, kad sklandus tranzitas į Karaliaučiaus sritį yra labai svarbus jo šaliai, bei išreiškė suinteresuotumą plėtoti efektyvius transporto koridorius tarp Europos ir Azijos žemynų. Tai Rusijos prezidentas pareiškė lapkričio 20 d. susitikime su transporto ministrais, kuriame dalyvavo ir Lietuvos susisiektimo ministras Eligijus Masiulis.

LGITIC

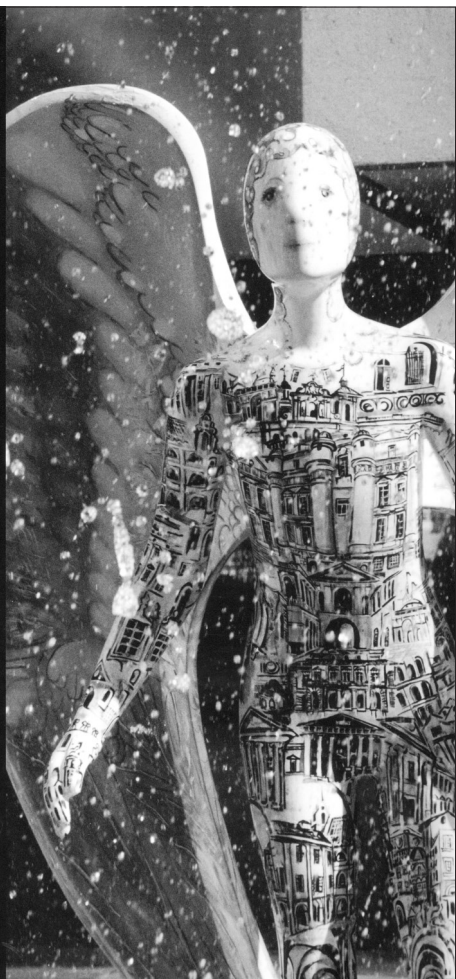
kultūra”, - tvirtino ministras.

Lietuvos ir Kanados piliečiai, norintys dalyvauti jaunimo mainų programoje, turės įrodyti, kad yra sudarę iš anksto suderintą darbo sutartį, vyksta stažuoti arba atlikti praktiką, o jei vyksta turizmo ar kultūriniais pažintiniais tikslais - patvirtinti savo ketinimą keliauti priimančiojoje valstybėje ir retkarčiais dirbti.

Kanados vyriausybė jaunimo mainų susitarimų projektus pateikė visoms naujoms Europos Sąjungos valstybėms narėms. Artimiausiu metu Kanada taip pat planuoja pasirašyti susitarimus dėl jaunimo mainų dar su 8 Europos valstybėmis. Tarp jų - su Estija, Slovakija ir Portugalija.

LGITIC

Šiuolaikinė lietuvių dailė JAV: dabarties dialogai

Dvidešimtas amžius žymus skaudžiais išgyvenimais ir žmonių persikėlimu iš vieno žemyno į kitą, tarsi tautų kilnojimosi laikais. Skirtumas tik vienas – mūsų metais buvome priversti palikti savo kraštą. Tūkstančiai intelektualų: rašytojų, dailininkų, mokslininkų, pedagogų ir muzikų bėgo į nežinią, kad kaip nors ištrūkus nuo patekimo į komunistų „rojų“. Daugelis jų atsirado Amerikos

kraštuose, bet daugiausia Jungtinėse Valstijose, kai JAV Kongresas 1948 m. priėmė įstatymą išleisti pabėgėlius iš Europos. Šis kraštas niekada nebuvo priėmęs tiek kultūrininkų kaip 1948 ir 1949 metais.

Čikagoje gyvenanti dailininkė Magdalena Birutė Stankūnė nutarė įamžinti leidinyje šio meto lietuvių dailininkus, kuriančius šiame krašte. Ji paprašė, kad Danas Lapkus padėtų surinkti medžiagą tam leidiniui, kuriam nesvetima dailė, nors šiuo metu jis teisininkas. Jis sugalvojo originaliu būdu kviesti dabartinius dailininkus su savo parinktu kūriniu ir atsakyti į anketos klausimus. Tik vienas kitas dailininkas neatsiliepė į jo kvietimą.

Buvo leista patiems dai-

lininkams atsiųsti savo kūrinių, kurį galbūt norėtų matyti leidinyje. Ir savo nuotrauką, atskleidžiančią menininko individualybę. Tad šis impozantiškas leidinys yra ne tik meno albumas, bet ir socio-

Magdalena Birutė Stankūnė, knygos mecenatė

loginė JAV lietuvių dailės išraiška. Leidinyje regime 85 pasisakymus su jų kūrybos kūrinių ir kūrėjo nuotrauka. Jų atsakymai padėjo išvengti jau nusibodusių, beveik tradicinių ir vis besikartojančių biografijos rašinių.

Šis meno leidinys iš trijų dalių, kurie pavadinti „Labas, hello, America“, „Užaugau Amerikoje“ ir „Su naująja banga“. Tai vyresniųjų, Amerikoje gimusių ir trečiosios užsienio lietuvių bangos Amerikoje atsiradusių po nepriklausomybės atkūrimo dailininkų. Jų darbuose atsispindi įvairių stilių kūryba.

Užsienio lietuvių daile jau senai rūpinasi Magdalena B. Stankūnė. Ji ir savo kūrinius dovanojo Lietuvos muziejams, steigdama konkursines premijas. Ji rūpinosi Čiurlionio

galerijos Čikagoje kūrinių gražinimu į Lietuvą, kurie jau dabar Kaune ir Lietuvos dailės muziejuje Vilniuje. Ji Vilkaviškio krašto muziejuje, kurį įkūrė Romualdas Budrys, įsteigė savo vardo galeriją paaugodama nemažą sumą. Marijampolės Kultūros centre atidaryta M. B. Stankūnės menų galerija, kuriai įrengti paaukojo 100,000 litų. Ten dabar galima išvysti iš viso pasaulio lietuvių menininkų kūrinius. Ji vertai apdovanota Lietuvos Gedimino ordinu, o Vilkaviškio ir Marijampolės miestai jai suteikė tų miestų Garbės pilietės vardus.

Knyga „Šiuolaikinė lietuvių dailė JAV: dabarties dialogai“ - tai dar viena jos dovana pasaulio lietuviams. Leidinyje ji rašo: „**Knygą skiriu savo mokytojui, profesoriui, dailininkui Viktorui Petravičiui, padėdėjusiam meno keliu.**“ Tad gretimame puslapyje ir Viktoro Petravičiaus kūriny „Išganinga malonė“, kuris yra M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.

Mecenatės knygą sudarė Danas Lapkus, Vida Mažrimienė. Viršelio dailininkas Agnius Tarabilda. Maketavo Danuta Mankelevič. Redagavo Vitalija Norvilienė. Išleido M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune. Spausdino UAB „Spaudos praktika“ Kaune. Tiržas 800 egz.

Vilniaus meras Vilius Navickas, grįžęs iš komandiruotės Kinijoje, pasišovė Vilniaus mokyklose įvesti naują discipliną - kinų kalbos pamokas. Šios kalbos ketinama pradėti mokyti jau nuo kitų mokslo metų keliose Vilniaus mokyklose.

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvoje minimi dviejų rašytojų gimtadieniai: 105 metai, kai gimė poetė Salomėja Nėris ir 127 metai, kai gimė Vincas Krėvė-Mickevičius. Nors abiejų rašytojų talentai ir jų literatūriniai kūriniai nekelia abejonių, tačiau biografijų faktai vertinami priešingai. Jie tai tik du iš daugelio Lietuvos inteligentų, įviliotų į gudriai paspėstas pinkles ir noromis ar nenoromis tapusių sovietinės komunistų “penktosios kolonos” dalimi, rašo “Lietuvos žinios”.

Rašytojai Petras Cvirka, Liudas Gira, Antanas Venclova, Salomėja Nėris neatskiriami nuo lietuvių literatūros. Kai kuriuos iš jų primena Vilniuje ir Kaune stovintys paminklai, jų vardais ir dabar vadinamos gatvės. Tačiau jų ir kitų rašytojų pavardės kelia ir kitokias asociacijas, primindamos mums dramatišką 1940-ųjų metų vasarą.

Lietuvos Liaudies Seimo atstovai – Petras Cvirka, Antanas Venclova, Liudas Gira, Salomėja Nėris ir Kostas Korsakas – Kremliuje VII-oje nepaprastojoje sesijoje, kurios metu Lietuva buvo inkorporuota į Sovietų Sąjungą 1940 m. rugpjūčio mėnesį.

Tų metų liepos 5 dieną sovietų jau okupuotoje Lietuvoje, skubotai paskelbus vadinamojo Liaudies Seimo rinkimus, maždaug šimtas rašytojų, aktorių, režisierių, dailininkų ir muzikų, susirinkusių Valstybės teatre, reiškė padėką “didžiajai ir visada mums draugiškai” Sovietų Sąjungai ir žadėjo padėti naujai valdžiai, “kad Lietuvos liaudis į savo naująjį Seimą išrinktų geriausius iš geriausių bei ištikimiausius savo sūnus ir dukras”. Tai nebuvo farsas ir veidmainystė, nes dauguma šių kultūrininkų tikėjo prisidedą prie šviesios Lietuvos ateities.

Kaip galėjo atsitikti, kad “Stalino saulė” apakino tiek daug talentingų žmonių, toli gražu nesimpatizavusių nei komunistams, nei komunizmui. Kaip ir kodėl sovietams pavyko įtraukti menininkus ir literatus, į nuosekliai Lietuvoje formuojamą “penktąją koloną”? Kodėl valdžia, negailestingai kovojusi su komunistine ideologija, nepaisė perspėjimų ir neužgniauzė prosovietinio kultūrbolševikinio sąjūdžio?

Atsakymas (iš daugelio) yra, kada sovietai, plėsdami savo įtaką Baltijos valstybėse, o vėliau jau ir ruošdamiesi jų okupacijai, ėmė dažnai kviesti rašytojus ir kitus intelektualus į savo ambasadų pobūvius. 1936 metų rudenį Valstybės saugumas išpėjo Vyriausybę apie veikiančius prosovietinius centrus ir kad Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultete, ir leidžiamame “Literatūros” žurnale vyrauja marksistinė dvasia. Žurnalas vėliau buvo uždarytas. Jam vadovavo Vincas Krėvė-Mickevičius.

Maskvos Didžiajame teatre prasidėjo kultūrinis bendradarbiavimas. Buvo surengtas bendras Lietuvos ir Rusijos artistų labdaros koncertas “Vilnius-Maskva”, kurio lėšos buvo skiriamos abiejų valstybių vėžiu sergantiems vaikams.

NOBELIO LITERATŪROS PREMIJOS LAUREATĖ

Karališkoji Švedijos akademija pranešė, kad 2009 metų Nobelio literatūros premija skirta komunistinėje Rumunijoje gimusiai vokiečių rašytojai Hertai Mueller.

Naujoji Nobelio premijos laureatė Herta Mueller.

AFP

Skirdama 56 metų H.Mueller Nobelio premiją, Akademija apibūdino ją kaip rašytoją „su koncentruota poezija ir prozos nuoširdumu vaizduojančią bedalių krašto-vaizdį“. Tokią charakteristiką, matyt, lėmė tai, kad H.Mueller rašo apie gyvenimą slogaus komunistinio režimo valdomoje Rumunijoje.

Vokietijos pilietybę turinti romanistė ir poetė yra gimusi Transilvanijoje. Rašytoja yra kilusi iš šeimos, priklausiusios vokiškai kalbančiai Rumunijos mažumai. Jos tėvas Antrojo pasaulinio karo metais tarnavo Vokietijos SS, o motiną Rumunijos komunistai po 1945-ųjų deportavo į priverčiamojo darbo stovyklą Sovietų Sąjungoje.

Būsimoji rašytoja baigė Timišoaros universitetą, tačiau iš pirmojo vertėjos darbo buvo atleista dėl savo pažiūrų. Tada ji ir nusprendė skirti savo gyvenimą literatūrai, o pirmieji jos kūriniai buvo slapta išvežti iš šalies. 1987-aisiais, dveji metai prieš Berlyno sienos griuvimą, H.Muller kartu su vyru rašytoju Richardu Wagneriu emigravo į Vakarų Vokietiją.

Kaip rašytoja H.Mueller debiutavo 1982 metais apsakymų rinkiniu „Žemumos“ (Niederungen), kurį Rumunijos valdžia cenzūravo. 1984-aisiais Vokietijoje buvo

išleista necenzūruota knygos versija. Skaitytojams patiko rašytojos kūrinys apie gyvenimą Rumunijos kaimelyje, kur žmonės kalba vokiškai. Vėliau Rumunijoje buvo išleistas ir romanas „Slegiantis tango“ (Opressive Tango). Tačiau netrukus jis buvo uždraustas, nes knygoje kritikuojamas rašytojos nekenčiamo diktatoriaus Nicolae Ceausescu režimas ir jo slaptoji policija „Securitate“.

Nors H.Mueller labiau žinoma kaip prozininkė, 2000 metais ji yra išleidusi ir eilėraščių rinkinį „Moteris gyvena plaukų kuokštelyje“ (Im Haarknotem wohnt eine Dame“). Ji yra apdovanota ir Heinricho Kleisto, Josefo Breitenbacho ir Franzo Kafkos premijomis, o vienas labiausiai vertinamų literatūros apdovanojimų - Dublino premija - rašytojai buvo įteikta 1998 metais už romaną „Žvėris“ (Herztier). Visi kritikai pabrėžia labai unikalų jos stilių.

Sužinojusi, kad tapo šių metų Nobelio premijos laureate, J.Mueller tik sugebėjo pasakyti: „Esu labai nustebusi. Negaliu tuo patikėti. Šiuo metu negaliu pasakyti nieko daugiau.“

Prestižinės premijos laureatei su niekuo nereikės dalytis 10 mln. Švedijos kronų (3,7 mln. litų) Nobelio premijos. Per Stokholme įvyksiančią ofi-

TARPTAUTINIAM OLIMPINIAM JUDĖJIMUI VADOVAVO KGB ŠNIPAS

Buvęs Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) prezidentas ispanas Juan Antonio Samaranchas - KGB šnipas. Taip teigia Rusijos istorikas Jurijus Felštinskis, kartu su kolegomis išleidęs naują knygą „KGB žaidžia šachmatais“.

Ar iki šiol gyvas IOC garbės prezidentas iš tiesų tarnavo sovietų saugumui? Tai vienas iš labiausiai intriguojančių klausimų, kuris dabar neramina olimpinį pasaulį. Teisingas atsakymas į šią mįslę padėtų rasti daugiau tikslų atsakymų ir į kitus svarbius klausimus.

Kaip Rusijos miestas Sočis laimėjo rinkimus dėl 2014 metų žiemos olimpiados sostinės vardo? Koks vaidmuo šiuose rinkimuose buvo skirtas J.A.Samaranchui, buvusiam IOC prezidentui nuo 1980 iki 2001 metų? Ar jis iš tiesų tik vykdė Vladimiro Putino, kito garsaus KGB šnipu, buvusio Rusijos prezidento ir dabartinio ministro pirmininko nurodymus? Kokią įtaką KGB agentai turėjo ir iki šiol turi IOC?

Rusijos istorikas J. Felštinskis ir buvęs KGB papulkininkis Vladimiras Popovas tvirtina, jog J. A. Samaranchas dar 1970-ųjų metų pabaigoje buvo užverbuotas KGB.

Nuo pat jaunystės būsimas IOC prezidentas buvo aršus Ispanijos fašistinio diktatoriaus Franko šalininkas, ir savo karjeros pradžioje Franko vyriausybėje net užėmė sporto sekretoriaus pareigas. 1977 m. J.A.Samaranchas buvo išsiųstas į Sovietų Sąjungą ir ilgą laiką dirbo Ispanijos ambasadoriumi SSRS ir Mongolijoje. Tuo pat metu jis jau buvo IOC viceprezidentas ir Olimpino protokolo vadovas.

„Samaranchas labai domėjosi Rusijos istorija ir kultūra. Ispaną ypač traukė antikvariniai daiktai, kuriuos jis aistringai kolekcionavo. Rusijoje jis įsigijo daug vertingų antikvarinių kūrinių, kuriuos nuolat parsisiųsdavo į Ispaniją. Tačiau SSRS buvo uždrausta

cialią ceremoniją aukso medalių ir diplomą jai įteiks Švedijos karalius Carlas XVI Gustafas. Ceremonija įvyks gruodžio 10 dieną, kai minimos premijų įsteigėjo Alfredo Nobelio mirties metinės. Pernai Nobelio literatūros premija buvo pagerbtas prancūzų romanistas Jeanas-Marie Gustave'as Le Clezio už poetinį avantiūrizmą ir „juslinę ekstazę“. O dar metais anksčiau Nobelio literatūros premija taip pat buvo atitekus moteriai - britų rašytojai Doris Lessing.

Pasinaudota „Lietuvos žinios“ pranešimu.

tokias meno ir istorijos vertybes išvežti iš šalies“, - prirena Rusijos istorikas, 2008 metų pabaigoje išleidęs knygą „Korporacija: Rusija ir KGB prezidento Putino laikais“.

„Sovietiniais laikais visą prekybą antikvariatu griežtai kontroliavo KGB, todėl dėl savo aistros ambasadorius Samaranchas greitai pateko į KGB akiratį. Netrukus KGB darbuotojai susitiko su Samaranchu ir nedviprasmiškai jam paaiškino, jog ambasadorius užsiima kontrabanda, nusižengdamas SSRS Baudžiamajam kodeksui. **Samaranchui buvo pasiūlyta pasirinkti: arba apie neteisėtus jo veiksmus viešai paskelbiama pasaulio spaudoje, kas privers ispaną nutraukti diplomatinę karjerą, arba jis sutiks tapti slaptu KGB bendradarbiu ir antikvariato kontrabandos byla bus numarinta.** Samaranchas pasirinko antrąją galimybę“, - rašo J.Felštinskis.

Rusijos istorikas teigia, jog KGB taip pat padėjo J.A.Samaranchui tapti IOC prezidentu.

Tuometis KGB vadovo pavaduotojas Viktoras Čebrikovas, kuris vėliau tapo KGB vadovu, parašė slaptą raštą savo kolegoms iš Rytų Europos bloko šalių. Jame buvo reikalaujama per IOC prezidento rinkimus paremti

ispano kandidatūrą.

„Šio bendradarbiavimo rezultatas akivaizdus - Samaranchas buvo išrinktas IOC prezidentu. Jis daugelį metų po to ištikimai tarnavo šalies, kurioje buvo paverstas slaptu agentu, interesams. Taip jis atsidėjo už tą pagalbą, kurią gavo tapdamas įtakingos tarptautinės organizacijos vadovu“, - rašo J.Felštinskis naujausioje savo knygoje „**KGB žaidžia šachmatais**“, kuri ant prekystalių pasirodė prieš savaitę.

Šioje knygoje Rusijos istorikas pirmą kartą atskleidė tikrąją savo pagrindinio šaltinio tapatybę. Visą informaciją apie slaptus KGB ir olimpino pasaulio ryšius suteikė buvęs KGB papulkininkis Vladimiras Popovas. KGB sistemoje būtent jis buvo atsakingas už kelis šimtus KGB užverbuotų agentų iš sporto pasaulio. J.A.Samaranchas buvo tik vienas iš jų, kurį KGB atstovai vadino „Sovietų sporto generolu“.

„Vladimiras Popovas iki šiol slėpė savo tapatybę. Sutikdamas kalbėti viešai jis visiems pateiktiems faktams suteikė papildomų įrodymų, - įsitikinęs J.Felštinskis, dabar gyvenantis Bostone. Buvęs KGB papulkininkis žino visus sporto šnipų vardus, jų slapyvardžius ir juos užverbavusių KGB darbuotojų pavardes. Tai labai patikimas šaltinis, kuris turi labai stiprius argumentus“.

PASKIRTA VALSTYBINĖ JONO BASANAČIAUS PREMIJA

Ministrų kabinetas 2009 metų Valstybinę Jono Basanavičiaus premiją lapkričio 11 d. paskyrė kultūros istorikei, muziejininkei **Birutei Kulnytei** už reikšmingus etninės kultūros tradicijų plėtojimo, puoselėjimo ir tyrinėjimo darbus bei kūrybinę veiklą etninės kultūros srityje.

Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė B. Kulnytė yra išskirtinė asmenybė, daug nuveikusi Lietuvos muziejininkystei ir apskritai Lietuvos kultūrai. Ji yra muziejininkė, kultūros istorikė, parodų ir leidinių autorė ir bendraautorė, Tarptautinės muziejų tarybos (ICOM) Lietuvos skyriaus ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos narė.

Per 37 darbo muziejuje metus B. Kulnytė išplėtojo dr. J. Basanavičiaus skelbtą Tautos muziejaus idėją ir įgyvendino struktūrinimu pagrįstą muziejininkystės sampratą, atsispindinčią atskirose Archeologijos, Etnografijos, Istorijos ekspozicijose. Nuo 1992 metų B. Kulnytė vadovauja Lietuvos nacionaliniam muziejui, per tą laiką muziejus tapo kultūros centru,

kuriame rengiamos ne tik parodos, bet ir kultūros istorijos vakarai, konferencijos, leidžiamos knygos iš muziejaus rinkinių. Direktorės iniciatyva prie Etnografijos skyriaus įsteigtose tautinio kostiumo atkūrimo dirbtuvėse kuriamos autentiškų audinių ir drabužių kopijos.

B. Kulnytės iniciatyva ir pastangomis 2001 metais Lietuvos nacionaliniame muziejuje buvo surengta istorinių fotografijų iš Rusijos istorijos muziejaus paroda, 2003 metais sukomplektuota ir iš Maskvos atvežta itin retos lituanistikos paroda „LDK ir Rusija XIV-XVIII amžiuje“. Tęsdama lituanistikos paieškas užsienyje kartu su Rusijos etnografijos muziejumi sukūrė bendrą projektą „Senoji Lietuva“ ir 2009 metais Lietuvos nacionaliniame muziejuje surengė parodą, išleido lituanistinės medžiagos Rusijos etnografijos muziejuje katalogą.

Ji yra muziejaus leidybinės programos autorė, daugybės Lietuvos kultūros paveldą atspindinčių muziejaus leidinių ir katalogų sumanytoja ir sudarytoja.

LGITIC

CLEVELAND, OH

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Latvijos Nepriklausomybės šventė yra lapkričio 18 d. Šiais metais 91 m. sukaktis ir minėjimas buvo atšvęsti lapkričio 14 Clevelando priemiestyje Lakewood, Ohio Latvių centro salėje greta latvių šventovės. Šventės minėjimas buvo su-ruoštas ir prarastas Clevelando Latvių Bendruomenės.

Šventės apeigos prasidėjo su įnešimu dviejų Latvijos vėliavų. Pirmąją nešė tautiniais rūbais apsirengęs berniukas, lydimas dviejų gražių mergaičių, o antrąją – trys Latvijos veteranai. Scena buvo skoningai papuošta JAV ir Latvijos vėliavomis. Scenos kairėje pusėje stovėjo valstybinės Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavos o dešinėje pusėje Europos Sąjungos, NATO ir Baltiečių vėliavos.

Iškilmingoji dalis prasi-
dėjo malda, sukalbėta latvių dvasiško dr. Pauls Barbins ir bendru sugiedojimu JAV himno. Po to šventės pranešėja S. Rutenbergs pristatė kviestus svečius kurie buvo sutikti šiltais plojimais. Tarp jų buvo **Clevelando Baltiečių Komiteto atstovė Mylita Nasvytienė**. Po trumpo S. Rutenbergs žodžio, susirinkusieji sugiedojo Latvijos himną.

Visi dalyviai turėjo progą pažiūrėti vaizdajuostės ir iš-klausyti Latvijos prez. Valde Zatlera sveikinimo, kuris buvo užjūryje gyvenantiems Latvijos piliečiams. Įdomu kad prez. Zatlera kalba buvo pradėta ir užbaigta jo įlipi-mu į Rygos bokštą, žinomą „Šventos Dvasios“ vardu.

Šventės prelegentė Lelde Neimane su bendradarbe yra atvykusi iš Latvijos rinkti po-kalbių su jaunimu apie istoriją. Jos kalba (pagal mano ver-

tėjos paaiškinimą) buvo apie jaunimą liečiančius dalykus. Prelegentė baigė savo kalbą dainele ir jai buvo įteikta gėlių puokštė.

Pranešėjos nustatyta tvarka žodžiu sveikino šie asmenys: **LR garbės konsulė Ingrida Bublienė, Clevelando Estų pirmininkė Karin Ruus, Amerikos Lietuvių Tarybos vardu Algirdas V. Matulionis**. Po to buvo išvardinti (neskaitomi) raštu gauti sveikinimai ir keliems asmenims įteikti pažymėjimai už nuopelnus Latvijai. Iškilmingoji dalis baigta Latvijos patriotine daina.

Meninėje šventės dalyje Peteris Briedis - smuikas ir Elizabeth DeMio - fortepi-jonas atliko iš Ludwig van Beethoven ir Janis Kepitis kūrinius. Tai buvo 40 min. trukęs malonumas.

6:21 v.v. Latvijos vėliavos buvo išneštos iš salės ir visi svečiai būriavosi prie turtin-gais ir skaniais užkandžiais, apkrautų stalų ir lėkštės pri-krovę, sėdosi prie apvalių stalų, kur laukė vynas ir draugai artimesniam pabendravimui.

Pažymėtina, kad šio ir pra-eities minėjimų organizato-riai apsieina be bereikalingų kalbėlių kurios dažnai nepa-lankiai veikia susirinkusius. Aišku, kad latvių ir lietuvių bendruomenės turi panašių trūkumų. Mažą jaunimo dė-mesį šioms, mums brangioms, šventėms.

Sekmadienį, lapkričio 15 d. 9:30 v.r., Clevelando latviai užbaigė Nepriklausomybės šventę Latvijos kultūros dar-želyje, įkurtame skersai gatvės nuo Lietuvių kultūros darželio, Rockefeller parke, Cleveland Cultural Gardens.

Algirdas V. Matulionis

VILNIAUS UŽGROBIMAS

Lietuva šiais metais paminė-
jo skaudžią sukaktį, kaip 1920 m. spalio 9 dieną Lietuvos ir Lenkijos delegacijos Suvalkuose pasirašė sutartį, kuri nustatė laikiną sieną tarp Lietuvos ir Lenkijos. Lietuvos delegacijoje buvo: A. Šumskis, K. Balutis, M. Kathe, V. Čarneckis, M. Biržiška. Lenkijos delegacijoje: W. Przesmyck, J. Lukasiewicz, M. Mackiewi ir rotmistras A. Romer. Derybų stebėtojais buvo Didžiosios Britanijos, Italijos ir JAV kariniai atstovai. Sutartis turėjo įsigaliooti spalio 10-osios vidudienį. Pirmuoju punktu buvo nustatyta nauja demarkaci-jos linija, kuria Vilnius paliktas Lietuvai, o Gardinas – Lenkijai. Antruoju punktu šalys įsiparei-gojo prie sutarties demarkacijos linijos sustabdyti visus karo veiksmus. Trečiuoju – Lenkija sutiko praleisti iš Alytaus į

Vilnių vykstančius karinius traukinius per jos kontroliuojamą Varėnos geležinkelio stotį. Ketvirtas punktas – karo belais-vių apsikeitimas.

Bet Varšuvos vyriausybė nutarė parodyti gerai sureži-suotą spektaklį – užimti Vilnių pasinaudodama neva sukilusiais gyventojais, kas ir buvo daroma spalio 9 d. Visas pasiruošimas užimti Vilnių buvo daromas dar prieš Suvalkų derybas. Dar rug-sėjo viduryje Lenkijos presiden-tas J. Pilsudskis kalbino lenkų karininkus dalyvauti Vilniaus užėmime, bet tada nė vienas jų nesutiko dalyvauti nešvariame žaidime. Tada J. Pilsudskis išsikvietė iš Vilniaus krašto kilusį generolą L. Želigovskį. Pradžioje generolas nesuprato ko prezidentas nori: prieš ką reikia sukilti, jei su lietuviais jau pasirašyta sutartis, o „sukilti“

ŠVENTINIAI SVEIKINIMAI
DIRVOJE

Turime gražų paprotį švenčių proga sveikinti savo gimines, draugus, bendradarbius ir pažįstamus. Neužmirškime šio seno papročio ir šiais metais. Artėjant **Šv. Kalėdom ir Naujesiems Metams**, kviečiame jus tuos sveikinimus patalpinti *DIRVOS* puslapiuose. Savo nuoširdžiu, šiltu žodžiu Jūs ne tik įžiebsite ar praskaidrinsite šventišką nuotaiką artimųjų širdyse, bet tuo pačiu paremsite ir lietuviškąją spaudą.

Sveikinimų kainos yra visiems lengvai prieinamos, bet, norint išvengti su vėluojančiu paštu susijusių nemalonumų ir užtikrinti tų sveikinimų patalpinimą prieš šventinėje *DIRVOS* laidoje, labai prašome jus siųsti kuo anksčiau. Visais sveikini-mų klausimais prašome teirautis *Dirvoje*, tel. (216) 531-8150, fax (216) 531-8428. E-mail: dirva@ix.netcom.com

DIRVA

Lapkričio 18 dieną Lietuvos ambasadoje Bukarešte susirinkę Rumunijoje gyvenantys Lietuvos, Latvijos ir Estijos piliečiai paminėjo Latvijos 91-ąsias Nepriklausomybės metines. Latvija neturi savo atstovy-bės Rumunijoje, todėl jau antrus metus iš eilės ši proga minima Lietuvos ambasadoje. Susirinkusius svečius pasveikinęs Lietuvos Respublikos ambasadorius Rumunijoje Vladimir Jarmolenko perdavė Varšuvoje reziduojančio Latvijos Respublikos ambasadoriaus Rumunijai Einars Semanis sveikinimus. Sveikinimo žodį kaimynams gimtadienio proga tarė ir Estijos garbės konsulė Rumunijoje Ingrid Cristea. Internetu buvo perduotas Latvijos Prezidento sveikinimas užsienyje gyvenantiems latviams ir kartu su viso pasaulio latviais sugiedotas Latvijos valstybinis himnas „Dievs, svėťi Latviju!“.

www.urm.lt

PREZIDENTĖ SUSITIKO SU PILIETYBĖS
SIEKIANČIAIS ASMENIMIS

Prieš priimdama sprendimą dėl Lietuvos Respublikos pi-lietybės suteikimo, valstybės vadovė Dalia Grybauskaitė ketina susitikti su kiekvie-nu pretendentu asmeniškai. Pilietybės komisija Prezidentei

šiuo metu yra patarusi suteikti pilietybę 80 asmenų.

Prezidentė lapkričio 16 d. susitiko su septyniais pirmąkart Lietuvos pilietybės siekiančiais asmenimis, kuriems Pilietybės reikalų komisija yra patarusi suteikti pilietybę. Jos teigi-mu, pilietybė yra konstitucinė vertybė, nustatanti žmogaus ir valstybės santykį, todėl turi būti teikiama labai atsakingai.

„Todėl prieš suteikdama pilietybę noriu matyti ne tik pilietybės siekiančių žmonių dokumentus, bet ir juos pačius. Noriu išgirsti jų nuostatas

Lietuvos valstybės atžvilgiu, apsisprendimo tapti Lietuvos piliečiais motyvus, įsitikinti, kad jie geba kalbėti lietuviškai, kaip to reikalauja Pilietybės įstatymas“, - valstybės vadovę cituoja Prezidentės spaudos tarnyba.

Tik įsitikinusi, kad pilie-tybės siekiantys asmenys ati-tinka visus Pilietybės įstaty-mo keliamus reikalavimus, Prezidentė pasirašys dekretą, kuriuo šiems asmenims bus suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė.

Pilietybės komisijos pa-tarimas yra rekomendacinio pobūdžio.

LGITIC

Želigovskio divizijos vyksta Vilniaus link. Lietuvių pajėgos, kurias sudaro septyni pėstininkų batalionai, dvi lauko artilerijos baterijos ir trys kavalerijos es-kadronai, nors ir priešindamiesi traukiasi Vilniaus-Lydos gele-žinkelio kryptimi. Sustabdyti lenkų puolimo nėra jokios gali-mybės. Pusę aštuonių iš Vilniaus evakuojamas Generalinis štabas ir miestą palieka paskutiniai Lietuvos kariuomenės daliniai. Plačiai apie lenkų Vilniaus krašto okupaciją rašė „Lietuvos žinios“ spalio 9 dienos laidoje.

Prezidentė Dalia Gry-bauskaitė lapkričio 18 d. pa-sveikino Latvijos Prezidentą Valdį Zatlerą ir visus Latvijos žmones - Nepriklausomybės dienos proga. Prezidentė išreiškė įsitikinimą, kad Lietuvos ir Latvijos valstybių partnerystė, abipusiai intere-sai, bendromis vertybėmis bei supratimu grįstas bendradar-biavimas ir toliau bus tvirtas pagrindas bendriems broliškų baltų tautų ir valstybių ateities planams, pranešė Prezidentės spaudos tarnyba.

ILINOJAUS VALSTIJOS KROSO LAIMĖTOJAS

Edvardas Šulaitis

Šešiolikmetis Lukas Veržbickas (JAV - Verzbicas) tapo Illinois valstijos čempionu. Bėgdamas didžiausiųjų gimnazijų grupėje, kuri vadinasi „Class 3A“ (joje varžosi geriausi sportininkai), Lukas jautėsi užtikrintai ir pergalę iškovojo nesunkiai – 3 mylių nuotolį įveikdamas per 14 minučių ir 7 sekundes.

Savo artimiausius du varžovus lietuvis aplenkė net 21 sekunde, parodydamas 10-ąjį rezultatą ilgoje šių kasmetinių Illinois valstijos bėgimų istorijoje. Vienintelis dalykas, ko jam nepavyko padaryti, – tai pagerinti prieš 37 m. Craig Virgin iškovoto rekordo (13 min. 50,06 sek.).

Tačiau dauguma žinojo apie prieš varžybas sužeistą jo koją, dėl kurios jis negalėjo treniruotis mažiausiai tris dienas prieš varžybas - apie tai rašė net didieji Čikagos amerikiečių dienraščiai. *Chicago*

Sun – Times lapkričio 5 d. išspausdino interviu su Luku, straipsnį puošė didelė spalvota lietuvių nuotrauka.

Luko motina Rasa Veržbickienė yra buvusi Lietuvos 3000 m rekordininkė, o jo patėvis Romas Bertulis Lietuvoje dirbo lengvosios atletikos treneriu. Jie į Čikagos apylinkes atvyko 2002-aisiais. Spaudoje cituojamos R.Veržbickienės mintys apie tai, kad jaunasis Lukas užaugo bėgimų takuose.

Lukas tikisi, kad galės dalyvauti „Foot Locker“ JAV Vidurio Vakarų atrankinėse kroso varžybose, kurios vyks Kenosha mieste (Wisconsin) lapkričio 26 d. Aštuoni geriausiai jose pasirodę bėgikai įgis teisę dalyvauti visos Amerikos „Foot Locker“ kroso varžybose, kurios rengiamos gruodžio 10 d. San Diego mieste, Kalifornijoje, ir yra vienos iš reikšmingiausių JAV.

Lukas Veržbickas lygių neturi Illinois valstijoje.

E.Šulaičio nuotr.

Tenisininkas D.Šakinis pateko į pagrindines varžybas

Lietuvos tenisininkas Dovydas Šakinis JAV, Floridos valstijoje, vykstančio Tarptautinės teniso federacijos (ITF) „Futures“ turnyro, kurio prizų fondą sudaro 10 tūkst. JAV dolerių, atrankos varžybų paskutiniame, ketvirtajame, rate pirmadienį 4:6, 2:6 pralaimėjo 22-ųjų metų JAV atstovui Vahid Mirzadeh, tačiau pateko į pagrindinį turnyrą.

17-metis lietuvis, kuris pasaulio reitinge užima 912-ąją vietą, į pagrindines varžybas pateko kaip laimingasis pralaimėtojas (lucky loser). Jis pakeitė iš turnyro pasitraukusį 24-erių metų australą Clintoną Thomsoną (715-oji pasaulio raketė).

Pirmajame rate D.Šakinis žais su 18-mečiu JAV atstovu Frederick Sab.

R.BERANKIS PATEKO Į PAGRINDINĮ VYRŲ TENISO TURNYRĄ JAV

Sėkmingai ATP „Challenger tour“ serijos vyrų teniso turnyro JAV (JSM CHALLENGER OF CHAMPAIGN- URBANA) kvalifikaciją įveikė ir į pagrindinį turnyrą pateko 402-ą vietą ATP klasifikacijoje užimančias devyniolikmetis Ričardas Berankis.

Lapkričio 16 d. lemiamoje

Atrankos varžybose lietuvis įveikė du varžovus iš JAV ir Kolumbijos. Dvejetų varžybų pirmajame rate antradienį D. Šakinis ir 17-metis Benas Majauskas susitinka su amerikiečiu Masonu Fulleiu ir rusu Artiomu Sitaku.

kvalifikacinių varžybų vienetų turnyro dvikovoje antras pagal vertinimą Lietuvos tenisininkas 6:1, 5:7, 6:4 įveikė 24-erių metų filipinietį Treat Conrad Huey, kuris pajėgiausių planetos tenisininkų vertinime yra 698-as.

R.Berankio varžovu pirmajame pagrindinio turnyro rate bus šeštas pagal skirstymą indas Somdevas Devvarmanas arba vienas iš trijų amerikiečių - trečiąjį įvertinimą turintis Michael Russell, Ryan Harrison ar Ryler Deheart.

Tarptautiniame vyrų teniso turnyre, kurio prizų fondą sudaro 50 tūkst. JAV dolerių, lietuvis jau „uždirbo“ tris ATP vertinimo taškus.

LRT

LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm
Cleveland, OH 44119

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204